

Kuzulay

1

İNCİ KANUN

1942

SAYI

3

KURUS

LÜKS KÖMÜR DEN

V A Z G E Ç İ N

LİNYİT KÖMÜRLERİ

==== de ====

aynı işi görür

**Hem kesenize, hem yurda
hizmet etmiş olursunuz**

Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi

Abone Bedeli:

Yıllığı: 2,50 Türk Lirası
6 aylığı: 1,25 " "
Yazı işlerini idare eden
U. Neşriyat Müdürü
Mümtaz Falk FENİK
GÜZEL SANATLAR
Basımevi - Ankara

KIZILAY

Sonkânun 1942

Her ayın ilk günü Ankarada çıkar

Kuruş: 20 Sayı: 2

Müracaat yeri: Kızılay Umumi Merkezi-Ankara

Telefon: 5573 ☆ Telgraf: Kızılay

K O N U Ş M A

Karaman oğlu Mehmet Bey 676 yılı zilhiccesinin onunda Konya'da şu emri vermiştir: "Bugünden sonra divanda, dergâhta, bârgâhta, meclîste, meydanda Türkçeden başka dil kullanılmıyacaktır., Bu emir Selçuklar devrinde Farsçanın yalnız yazı dili olmakla kalmayıp, sokağa doğru taşıdığı da gösterir. "Karaman tarihi,, nde hoş bir fıkra var: Yıldırım Bayazıt Konya'yı zaptetmek için bir hayli askerle şehrin yakınlarına geliyor. Karaman padişahı Alâeddin Darende'dedir. Konya'da oğlu Mehmet Bey var. İki asker üç gün birbiriyle boğuşuyor. Bu sırada Alâeddin otuz bin kişi ile yetişip yıldırım Bayazıt'ın üstüne atılmıştır: "Alâeddin etti: — Ben bunların bir iki defa fırsatlarını buldum, kıymadım. Şimdi tamam helâk etmeyince olmaz.

"Bayazıt Han gene barıştan gayri çare bulamayıp Alâeddin'in kendi yanında esir bulunan iki vezirne hilât verdi ve bir mektup yazıp onlarla Karaman oğlu Alâeddin'e yolladı. Mektupta demiş ki: Ey Alâeddin ben seninle savaş etmeğe gelmedim. Aydın ve Saruhan oğulları düşmanlarımdı, onları koğarak geldim. Oğulların çrkıp benimle ceng etmeğe başladılar.

"Mektup okununca Pir Ahmet Bey eder: Ey Alâeddin görüyor musun, bunlar Arapçayı da kaybettüler, Türkçeye başladılar. Aman vermiyelim. Cümlesini kıralım.

"Çünkü Bayazıt Hana gelinceye kadar mektuplar hep Arapça yazılırdı.

"Alâeddin: — Ben zebun öldürücü değilim, varsın gitsin, dedi. Sonra Bayazıt Han tarafına: "— Bırak git, selâmetsin!,, nekkaresi çaldı.,,

Falih Rıfkı ATAY

Türk padişahına Arapçasını unutturmak, hayli tuhaf şey...

Bu fıkralardan "Türkçe konuş, vatandaş!,, parolasının tarihi asırlarca uzakta ve Anadolu olduğunu anlıyoruz.

★★★

Fransa Afrika'sının yatışma ve bayındırlık tarihinde büyük ad bırakan Mareşal Lyautey üstün körü tasdikçilerin düşmanı imiş. Bu gibilere: "Beni Oui-Oui kabilesindendirler,, dermiş. Bir gün yanındaki memurlardan bi-

Bu sayıda

	Sayfa
Dünya Denizleri Meydan Muharebesi	
Abidin DAVER	2
Vazife	
Vasfi Raşit SEVİG	4
Kusunlar'da bir köy düğünü	
Naki TEZEL	5
Erzincan felâketi ve Kızılay (Şiir)	
Ekrem ŞENOZAN	6
Seyredin dünya güzeline	
Bedri Rahmi EYÜBOĞLU	8
Bir ayda Kızılay	9
Hasta bakımı ve tıp tarihine bir bakış	
Esmâ DENİZ	10
Yavuklupınar (Hikâye)	
Samih TIRYAKIOĞLU	17
Harbin en korkunç silâhi	
Zehirli Gaz	20
Meno'nun kırk atı (Hikâye)	
Ş. TAYLAN	22
Gönüllü hemşireyiz (Şiir)	24

Ayrıca:

Bir apandisit ameliyatı, nehirlerde iş gören bir hastane gemisi, Kızıllaç dünyasında, iyi olabilmek için iyi vakit geçirmek gerek, cephe gerisinde ve cephe Kızıllaç başlıklı resim sayfalarımız ve boş saatlerinizi dolduracak eğlence sütunları

rine yol verir. Hususi kalem müdürü iltimas için yanına gider ve azlettiği memurun lehinde bulunur. Mareşal der ki: "— Ne yapayım, hiç işime yaradığı yok, kendisiyle her zaman mutabıkız!,,

Afrika'da acaba bir de "Hayırcılar,, kabilesi yok mu idi? Yoksa bu kabilenin bütün adamları saltanat devrinde Türkiye'ye göç edip bizde mi ürediler, türediler?

Başlarını boyuna aşağı sallayan "Evetçi" ler kadar başlarını boyuna arkaya sallayan "Hayırcı" lardan da cemiyet hiç bir menfaat görmez.

★★★

Şimdi özsöz dediğimiz vecizelerden hoşlanır mısınız? Size bazı fikir ve tenkit adamlarından birkaçını seçeyim: "Herkesin bildiğini bilmek, hiç bir şey bilmemektir. İlim, herkesin bilmediği şeyden başlar.,,

☆

"Anane? Doğru! Fakat her şeyin, anane'nin de bir başlangıcı olduğunu kabul etmez misiniz?,,

☆

"Medeniyet dediğimiz şey, hıristiyanlığın sefihlik, hafiflik, zevk, oyun, bu kalımsız dünya malı v.s. adını verdiği şeylerin kültürüdür.,,

☆

"Peygamber için iki yol vardır: ya geçmişe uygun bir geleceği haber vermek, yahut, aldanmak!,,

☆

"Bir hakikat arandığı vakit, korkunç olan, onun bulunmasıdır.,,

☆

"Zekâ belki bir hastalıktır. Fakat güzel bir hastalık: istiriçyenin incisi!,,

Dünya denizleri

meşdan muharebesi

Atlantik meşdan muharebesi "Kızılay" ın ilkkânun sayı - sındaki birinci yazımızda anlattı - ğımız gibi, karşılıklı bir deniz ab - lukası, bir ticaret gemileri batırma harbidir. Almanya ile İtalya, ken - di donanmalarının İngiliz donan - masından zayıf olması yüzünden kaybettikleri deniz hâkimiyetini, daha ziyade denizaltından ve hava - dan telâfiye çalışıyorlar. Fakat, Japonya, harbe girdikten sonra, artık bu deniz harbinin adını de ğiştir - tirmek "Atlantik meşdan muhare - besini" yerine "Dünya denizleri meş - dan muharebesi" demek daha doğ - ru olur. Böylece 7 ilkkânundanbe - ri bu yazımızın konusu, genişlemiş, büyümüş ve dünya ölçüsünde bir mahiyet almıştır. Deniz harbinin bu yeni şeklini başkaca incelemek üzere, biz, bu yazımızda, mücadele - nin esasını teşkil eden Atlantik meşdan muharebesinden bahsed - ce ğiz.

Atlantik meşdan muharebesi, İngiltere ile Fransa'nın Almanya - ya harp ilân ettikleri gün başlamış - tır. İngiltere'den Amerika'ya giden bir yolcu vapuru, bir alman deniz - altısının hücumuna uğrıyarak bat - mış ve bu deniz harbinin ilk kur - banı olmuştur.

Almanlar, harbin başında, 65 - 70 kadar denizaltı gemisine sahip bulunuyorlardı; bunların bir kısmı da henüz bitmemişti; 105 denizaltı gemisi olan İtalya da, henüz harbe girmemiş. İngiliz donanmasının yanında da, Fransız donanması var - dı. İki müttefik donanma, harbin ilâniyle beraber, bütün denizlerde hâkimiyet kurdular ve denize açıl - an sayılı miktarda alman denizal - tılarına karşı sıkı bir mücadeleye giriştiler. Onun için, harbin ilk devresinde, yani Fransa yıkılincı - ya kadar, alman denizaltıları pek tesirli olamadılar. Alman tayyare - leri de, deniz harbinde, denizaltıla - rına fazla yardımda bulunamıyor - lardı. Bunun üzerine almanlar mik - natıslı mayın kullanmaya başladılar. Bu yeni silâh, önceleri İngiliz - Fransız ticaret filolarına ve bitaraf - lara hayli büyük zararlar verdi. Fa - kat bir kaç ay geçmeden İngilizler, bu yeni zehirin panzehirini buldu - lar. Miknatıslı mayın silâhı, sözün mecazi anlamı ile de suya düştü.

Denizaltı harbi, ancak almanlar Norveç'in şimal burnundan İspanya kıyılarına kadar, bütün Avrupa kıtasının batı kıyılarına hâkim olduktan ve Fransa donan - ması ile beraber ortadan çekildik - ten, buna mukabil, İtalya, 105 denizaltısıyla Almanya'ya iltihak et -

tikten sonra önem kazanmaya baş - ladı. Arada geçen aylarda, alman - lar da yeni denizaltılar yaptıkları gibi, alman tayyareleri de gittikçe hareket sahalarını genişleterek denizaltı gemilerine yardım etmeye başladılar. Fransızların yardımın - dan mahrum kalan İngilizler, yal - nız şimal denizinde, Atlas Okyanos - unda değil, artık Akdeniz'de, Kı - zıldeniz'de, Hint Okyanosunda da harp etmek zorunda kalmışlardı. İtalyan denizcilerinin alman arka - daşları kadar kudret göstereme - yişleri, İngilizlerin fazla sıkışma - larına mani olduğu gibi Amerika - nın eski sistem 50 muhribi, İngil - tereye devretmesi de, İngiliz do - nanması için kıymetli bir yardım olmuştur.

Atlantik harbi 1940 - 41 kışında kâh zayıflıyarak, kâh biraz tesiri artarak devam ederken almanlar, birçok yeni denizaltıları daha yap - mışlar ve 1941 nisanından itibaren, mücadeleye ellerinden gelen şid - deti vermişlerdir. Bunun üzerine Amerika da İngiltere'ye daha fazla yardıma başlamıştır. Bu yardım, evelâ, Atlas Okyanosunu, Amerika harp gemileriyle sıkı karakol ede - rek bunların gördükleri alman denizaltılarını İngilizlere haber ver - meleri şeklinde olmuştur. Daha sonra, Amerikalılar, Groenland ve İzlanda adalarına asker çıkararak buralarda hava ve deniz üsleri teş - kil etmişler; bir müddet sonra, İngiltere'ye giden vapur kafilelerini İngiliz harp gemileriyle beraber İzlanda sularına kadar himaye et - mişler; orada bunları İngiliz harp gemilerine devir ve teslim etmiş - lerdir. Alman denizaltı harbi şid - detlendikçe Amerika'nın yardımı da artmış; geçen eylülde, M. Ruz - velt İzlanda'dan Amerika'ya kadar uzanan sularda, her rastgeldikleri mihver denizaltılarına hemen ateş açmaları için Amerikan harp gemi - lerine emir vermiş; bu emir, Ame - rika'yı Almanya'ya karşı denizde fi - li harp haline sokmuştur.

Nihayet, Amerika, son bir ted - bir olarak kendi ticaret gemilerini silâhlandırmış ve bunlara, harp sa -

Alman donanmasının kuvetli eüzütamlarından Deutschland cep kruvazörü

BİR APANDİSİT AMELİYATI

Eterle bayıltılan hasta ameliyat masasında. Ameliyat edilecek yer açık kalmak üzere, hastanın üzeri örtüldü. Mikrop çıkmaması için, ağızlar tülbentlerle kapalı. Doktorun ve asistanın elinde, lastik eldivenler var. Ameliyat başlayacak. Doktor, ameliyat sahasını önce saf alkolle, sonra da iyotlu alkolle bizzat temizliyor. Sessiz salonda hastanın yalnız hırıltı şeklindeki teneffüsü duyuluyor.

Hastalıkla yapılan harp sona erdi; penslerin dişleri içinde sıkışıp kalan bir damar ve sinir yığını arasından, profesörün parmakları gizli derdi bulup çıkarmıştır.

Derin bir baygınlığa düşen hastanın son sayıklamaları da bitti ve operatör işe başladı. Müdahale sahası bir bisturi darbesiyle yarılmış, ilk yağ tabakaları açılmıştır. Sessiz salonda yalnız hastanın hırıltılı nefesi ve doktorla asistanlarının elinde vakit vakit sıkırdıyan penslerin sesi iştiliyor. Bütün bu vahşi musikler, yani hastanın hırıltıları ve penslerin sıkırtıları ortasında da tıbbın çalâk eli bir makine insiyakiyle işliyor

On beş dakika önce sert bir hareketle açılan yara, şimdi aynı elin dikkat ve itinasıyla, sarılıyor ve dikiliyor.

Hastanın teneffüsünden sızan eter kokusunu etraftakiler de hafif hafif hissediyorlar. Hastanın baygınlığı her an derinleşirken, doktorun ve asistanların çevik parmakları, açılan cebe doğru iniyor. Örtülü başlar, gömlekli beyaz silüetler, maskeli yüzler, lastik kılıflı sessiz eller... Bütün bunlar, ameliyat salonuna daha esrarlı bir hal veriyor ve küçük pensler hastanın üzerine yığılıyor. Biraz sonra, hastayı örten beyaz örtünün üstü, bir tezgâh manzarası alacak

Artık ameliyat bitmiştir: hasta şimdi eterin baskısından kurtulmuş, rahat rahat nefes alıyor. Yarası iyileştikten sonra sapaşlam ayağa kalkacak

V A Z İ F E

Yazan:

Vasfi Raşit
S E V İ G

Vazife, ahlâk kaidelerinin, vicdandan aldıkları ameli veya ruhi (psikolojik) şekilleridir.

Vazifenin muhtevası gerçekleştirilecek bir iyiliktir; yani ya işlenecek bir fazilettir, ya terk edilecek, yapılmıyacak bir seyiedir, yahut hürmet edilecek bir haktır.

Vazifenin şekli bir emir şeklindedir: "İyilik et denize at, balık bilmezse hâlik bilir,, Vazifenin aldığı emir şekli ahlâki emirlere mahsus bir şekil olmadığından emir şekli ahlâki olan ve olmıyan bütün emirlerin ve nasihatlerin de alacakları şekildedir. Atasözlerimiz içinde emir şeklini almış olanlar pek azdır. Çoğu hemen hemen hepsi temenni ve müşahede şeklindedir. Yani tecrübele- rin mahsulü olan bu sözlerin vazife tutulması kalbin ve aklın ihtiyarına bırakılmıştır.

Vazife, ruhi olan bir tazyik hariç, içten gelen bir tazyik şeklinde gözükür. Şunu veya bunu yapmak, şunu veya bunu yapmamak hususunda içten gelen bir zaruret şeklinde gözükür.

"Düşmenden ahzi sar gibi var mı bir safa

Bu zevke Ragip ah! mürüvvet komaz seni,,

Mürüvvetin insana düşmanından intikam almak zevkine müsaade etmemesi içten gelen bir tazyik ile olur. İçten gelen bu tazyik derecesi her insanda aynı değildir. Vazifelerini kendileri için bir ihtiyaç ve bir zevk haline getirmiş kimseler için tazyik derecesi sıfırdır. Ana babanın evlâtları hakkında gösterdikleri fedakârlıklar: bu içten gelen tazyik hissedilmeksizin vücuda gelmiştir.

İçten gelen tazyikin mekanizmasında esrarlı hiç bir şey yoktur. Bu tazyiki ahlâki akıl ve ahlâki his vücuda getirir. Vicdanın emrettiğini kanunlar da ayrıca emredebilir; meselâ ana babanın çocuklarını beslemek, bakmak, büyütme, terbiye etmek, hususundaki vicdani borçlarını kanun da ana baba için ayrıca borç olarak kabul eylemiştir. Fakat bu hal bizi ahlâkın emriyle devletin ve kanunun emirlerinin aynı olduğu kanaatine sürüklememelidir. İnsanın iradesi hürdür. Devlete karşı hürdür; cemiyete karşı hürdür; yani irade vazifeye uymakta veya uymamakta hürdür. Iradenin vazifeye uyması irade sahibinin haysiyeti namına iyidir. Vazifelerini yapan bir talebe ile vazifelerini yapmıyan bir talebe arasında çok büyük bir haysiyet farkı vardır. Vazifeye uyan kimse kendi vicdanına, bizzat kendisine uymuş kimsedir.

Vazifeye uymak çok kere fedakârlıkları icap ettirir. Bu icabı bize şu birkaç atasözü çok güzel anlatır:

"Alçacık eşeğe kim olsa biner,,

"Yazın serçeye kim olsa yem verir,,

"Yazın araması, kışın taraması olmasa herkes besler tumbayı,,

Bu sebepten ahlâk cesarettir ibarettir denebilir. Güçlülüklerden sinen ve korkan adamda ahlâk yoktur. Bir işin kolay tarafına kaçan kimsede ahlâk yoktur. Atalarımızın "Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar,, sözünü hatırlarsanız cesaretin ne kadar büyük olması lâzım geleceğini ve ne kadar güç bir şey olacağını anlarsınız: Vazifeyi yapmak, doğru söylemek ve doğruyu söyleyebilme kadar güç, o kadar zor bir işmiş! "İhlâk söz ağudan (zehirden) acıdır,, Hak söz: doğru söz demektir.

Evet vazifeyi yapmak çok güçtür. Vazifeyi yapmak doğruyu söylemekle dokuz köyden kovalanmak gibi bir emniyetsizlik hali de husule getirebilir. Fakat emniyet kaygusuyla vazifeden kaçmak acaba insana aradığı emniyeti verebilir mi? Gerçi atalarımız: "Korkak bezirgân ne kâr eder ne zıyan,, demişlerdir. Fakat şu da gerçektir ki kâr etmemiş olan mutlaka zarar etmiş demektir. Korku yalnız zararın anaşısıdır. Korku, Atatürk'ümüzün dediği gibi, maddî ve mânevi düşüşün sebebidir. Kapı arkasına, çalı arkasına, hülâsa bir mânia arkasına çekilmekte kurtuluş yoktur. Başını kumlara sokan devekuşunun hali buna misaldir. Kurtuluş yalnız ve yalnız cesaretle meydana atılmak suretiyle elde edilebilir. Hiç bir zarar ve tehlikeye mâruz kalmamağa uğraşmağı çok kişi zekâ, ihtiyat ve beceriklilik eseri zanneder. Fakat inanınız ki böyle zannedenler işleri sathi, yani üstünkörü görenler ve muhakkeme edenlerdir.

Atalarımız o büyük Türk devletlerini, içinde sinesinde emin olarak yaşadıkları şehirlerini, evlerini, bağ ve bahçelerini bırakarak her türlü istirahat sebeplerinden mahrum köşe ve bucaklara koşmak suretiyle kurdular. Atalarımız o büyük tarihlerini, yaşamayı eğlenceli ve faydalı kılan her şeyi feda etmek suretiyle; acıya, kedere, yoksulluğa katlanmak suretiyle yarattılar.

Atalarımız o ulaşılmaz mevkilerine galibiye kadar mağlûbiyeti de göze almak suretiyle vardılar. Evliya Çelebi o güzel eserini seyahatin tehlikelerine katlanmak suretiyle vücuda getirdi. Seyahat hakkında "yarım ölümdür,, derler. Bütün sevdiklerinden ayrılmak, "gidip gelmemek veya gelip bulmamak,, ihtimallerini nazara almak bir cesarettir.

Emniyet sathi bir şeydir; hattâ emniyete, seraptır, denebilir. En âdi bir ârıza o emniyeti yok edebilir. Gençler hayatta emniyeti her şeyin üstünde tutmayınız, atılgan ve cesur olunuz. Vazife atılganlık ve cesaret ister.

Bu cesareti, yaşamağa da ölmeğe de cesareti olan halktan öğreniniz. Her sabah ekmek parası

(Sonu 21. İnci sayfada)

KUSUNLAR'DA

BİR KÖY DÜĞÜNÜ

YAZAN: NAKİ TEZEL

Türk âdetlerinin ne kadar zengin ve çeşitli olduğunu söylemeğe bilmem lüzum var mıdır? Esasen hepimiz, her gün

bu âdetler içinde yaşıyor, veya onlara uyuyoruz...

Her milletin, kendine has âdetleri ve inanmaları vardır ki, bunlardan o milletin hususiyetlerini, ruh yapıları ve medeniyet esaslarını çıkarmak noktasından içtimaiyatçının istifadesi pek büyük olur.

Evlenme, her insanın — normal olarak düşünülürse — geçmesi zaruri bir yoldur. Bu yol, hayatın geçilecek diğer yollarından ayrılır. Çünkü, insan hayatının devamı, tabii bir kanuna, evlenme kanununa uymakla mümkündür.. O halde bu yolun bir takım merasimlerle süslenmesi, ona verilen kıymet ve ehemiyetin büyüklüğünü gösterir..

Memleketimizin her tarafında evlenme âdetleri, muhtelif hususiyetler taşır.. Bunda, kültürün, harici tesirlerden ve hâdiselerden az veya çok müteessir olmanın veya hiç olmamanın, iklim ve tabiat şartlarının ve diğer sebeplerin tesiri vardır. Ayrıca, evlenme âdet-

lerinin müteaddit safhaları ihtiva ettiği de hepimizce malumdur.

Ben, bu sütunlarda, bu safhalardan biri üzerinde durmak, sizlere Ankara'nın Kusunlar köyünde seyrettiğim gelin alayını anlatmak istiyorum..

Kusunlar köyünde bir haftadır düğün yapıldığını haber almıştık. O gün köy muhtarı Mehmet bizi düğüne çağırmağa gelince, dostum çok kıymetli sanatkar Ahmet Adnan'la birlikte bir otomobile atla-

yıp köye gittik. Havanın bozukça olmasına rağmen, köye ilk girişte tam bir düğün havası ile karşılaştık.

Sokaklar tertemiz.. Kadın, erkek en güzel kıyafetlerini giymişler.. Köylüler, aynı zamanda bir taraça olan evlerin damında, sokaklarda, pencerelerde toplanmışlar... Belli ki, köyedeki düğün hepsinin düğünüdür..

Bizim bulunduğumuz gün, gelin alayı yapılacaktı.

Saat ona doğru, köyün delikanlıları, damadın evinin damında toplandılar ve davul zurnaya uyarak seymen zeybeği ve Ankara halayı oynamağa başladılar. Kadın, erkek,

genç ve ihtiyar bütün köy halkı etrafa toplanmış, delikanlıları seyrediyorlardı.

Oyunlar bitti. Erkek tarafından biri, damat evinin bir kenarında gelin gibi süzülen Türk bayrağını eline aldı ve yola düştü, onun arkasında davul, zurna ve erkek tarafı, bir kabile halinde kız evinin yolunu tuttular.. Hem gidiliyor, hem de oyun oynanıyordu.

Biraz sonra, yanımızdan hızla

bir atının geçtiğini gördük. Meğerse kayın pedermiş. Kızı almağa gidiyormuş. Beyaz bir ata binmişti ve elinde kocaman kırmızı bir örtü vardı.

Yakın olan kız evinin önüne gelince durduk. Kayın peder gelini almağa hazırlanırken, kız tarafından biri elinde bir kumaşla geldi. Bunu erkek tarafının getirdiği bayrağa bağladı. Ayrıca zurnacının omuzuna da böyle bir kumaş parçası bağlanmıştı. O sırada delikanlıların davul, zurna ile zeybek

oynamağa başladıklarını gördük. Köy, tam bir neşe, sevinç ve hareket içindeydi..

Çok geçmeden gelini ata bindirdiler ve kırmızı örtüyü arkasına örttüler.. Gelin artık erkek tarafına teslim olunmuştu. Damadın erkek kardeşi ile teyzesinin oğlu, atın sağına ve soluna geçerek gelinin arkasından tuttular. Önde gene bayrak, davul, zurna ve kabile, arkada, gelin, yola düzül-
düler..

Aynı hava ve eğlence içinde, muhtelif oyunlar çıkararak köyün karşiki sırtlarını dolaşmağa başladılar. Bu sefer en önde gelinin çeyizlerine bir nümune almak üzere kocaman ve ceviz çerçevesi bir ayna götürülüyordu. Kabile mezarlık önünde durdu. Ölümlere dua edildikten sonra diğer bir yoldan köye dönmeğe başladı. Köye yaklaşıldığı sırada delikanlılar bir ip gerek gelinin önünü kesmezler mi?

Erkek tarafı bahşiş verip yolu açtı, ve kız biraz sonra damadın evine getirildi..

Bundan sonra, damat da dahil olduğu halde, köyün meydanında yakılmış olan ateşin etrafında gece oynanması âdet olan sin sin oyununu, delikanlılar misafirler şerefine oynadılar. Etraftaki gruptan biri fırlayıp ateşin etrafında dönüyor ve davul, zurnaya uyararak muhtelif hareketlerle oynuyordu. Diğer biri fırlayıp bunun üzerine atılmak istiyor, fakat onu tutamıyordu.

Sinsin bitti. Köylüler muhabbet yapmağa çekildiler. Gece damadın yatsı namazına, oradan da kabile ile beraber evine götürüleceğini ve kapıdan içeri girerken arkasına bir yumruk vurmanın âdet olduğunu söylediler...

Vakit gecikiyordu. Karanlıkta otomobilimizin çamurlara saplanmasından korktuğumuz için, müsaade isteyip teşekkür ederek ayrıldık. Yolda, davul zurnanın insanı harekete getiren sesi hâlâ kulaklarımızda çinliyordu.

ERZİNCAN FELÂKETİ

ve

KIZILAY

Sükûnetli bir gece.. ne bir ses, ne bir nefes;
Şen rüyalı uykuya dalmıştı sanki herkes..

Kim derdi ki bu gece bir facia olacak;
Cennet yurdun gökleri feryatlarla dolacak..

Apansızım duyuldu bir sarsıntı derinden
Sanki cihan oynadı birdenbire yerinden..

O ne müthiş sarsılış, o ne korkunç bir andı;
Bir memleket uykudan dehşetle uyandı..

Gökte yıldızlar söndü, zulmetlerde kaldı can
Bir hâile sahnesi göstermekte Erzincan..

Büyük, küçük her ferdin daralmıştı nefesi;
Bu facia korkunçtu, şaşırtmıştı herkesi..

Pek acıklı bir andı, kan ağladı yurt o gün;
Bahtı kara Erzincan yıkılmıştı büsbütün..

Ey zavallı Erzincan, çekme sakın hiç esef;
Bu vatanın er oğlu, temiz ruhlu Milli Şef

Yıkıntılar üstüne mâmureler kuracak;
Kızılay'ın nuriyle şenlenecek her ocak..

★★★

Üç yıl geçti aradan kabil değil unutmak;
Acı duyan gönlümü mümkün müdür avutmak:

Neşesine doymadan üç baharın, üç yazın
Bir ikinci zelzele baş gösterdi ansızın..

Bu ne acı talihmiş, ne amansız tecelli;
Kimler şimdi verecek Erzincan'a teselli..

Öksüz kalan yavrular, ey kimsesiz analar,
Nişanlılar, gelinler, evsiz barksız babalar..

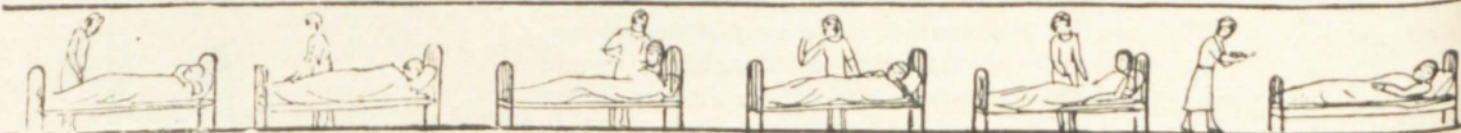
Kesin artık feryadı, ağıtlara son verin,
Türk ulusu metindir, biraz sabır gösterin:

İşte bakın, Kızılay ufkunuzda doğuyor;
Hayat veren ışığı yasınızı boğuyor..

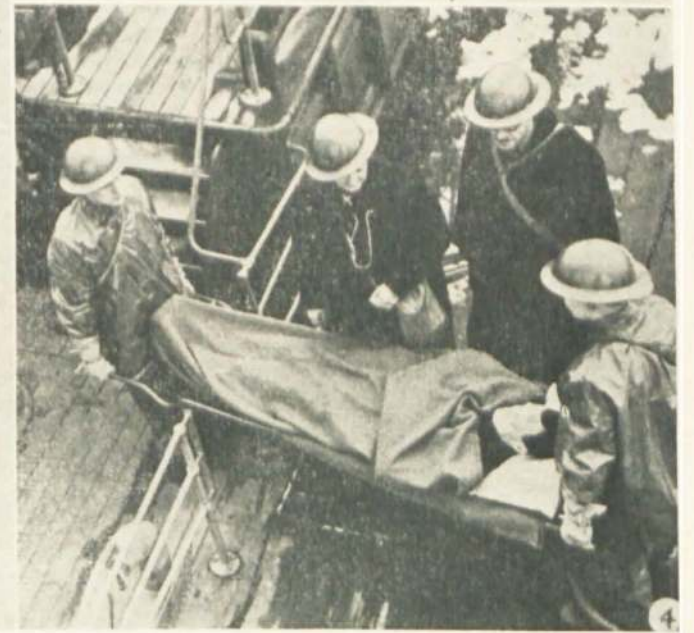
Düşenlerin dostudur kara günde Kızılay;
Acımızı dindirmek onun için pek kolay..

Kızılay'ın göğsüne dayandı işte başın;
Ey sevimli Erzincan, dinsin artık göz yaşın..

Ekrem Şenozan
Ankara, sonteşrin 1941

Nehirlerde iş gören bir hastane gemisi

İngiliz Kızılhaçı, hava bombardımanları veya herhangi başka sebeplerden, nehirlerde kazaya uğrıyarak yaralananlara, sıhî yardımda bulunmak için, Queen Elizabeth adlı bir gemiyi, hastane gemisi haline koymuştur. Bu gemide doktorlar, asistanlar, hasta bakıcılar ve yardımcı hemşireler de bulunmaktadır. 1 : Hasta bakıcılar ve hemşireler, boş saatlerini geminin salonunda okumak veya iş işlemekle geçiriyorlar — 2 : Bir doktor, hemşirelere ders veriyor — 3 : Hasta bakıcılar ve yardımcı hemşireler, geminin güvertesinde Kızılhaç bayrağının yanında—4 : Tedavi edilecek bir yaralı, gemiye getirilirken.

Seyredin Dünya güzelini

insafsız bir sansürün makasından geçmiş, param parça, darmadığına çocukluk hatıraları arasında dolayışken bir ses ve bir resim sık sık önüne çıkar, yolunu keser, ses:

— Seyredin dünya güzelini.. der.

Ve resim sayanı hayret bir vuzuhla çerçevesi içinde doğrular. Bu, omuzları çıplak, kalın dudaklı, ve bütün vücudu bir sürü mücevher ve ipek cümbüşünü hırsla iterek, bellirmeğe çalışan olgun bir kadın portresidir.

Bu dünya güzel ne milletlidir? Gözleri ne renktir? Kaç yaşlarında bir kadındır? Bu resim bir tablonun fotoğrafı mıdır? Yoksa zamanın kiralıklarından birinin fotoğrafı mıdır? Bir sanat eseri mi, yoksa sadece bir güzel kadın fotoğrafı mıdır?

Neden sonra kendi kendime sorduğum bu suallerin hepsi cevapsız kaldı. Fakat ne olursa olsun bugün nerede güzel bir kadın, veya güzel bir kadın resmi görsem çocukluğumun dünya güzelini takdim eden ses aynı tonla yükselir:

— Seyredin dünya güzelini, der. Ve güzel bulduğum kadında, güzel bulduğum resimde muhakkak çocukluğumun dünya güzel resminden bir şeyler vardır.

Çocukluğumuzun dünya güzelini Avrupa'nın birçok müzelerinde elimle koymuş gibi buldum. Leonar'ın, Tisyen'in, Tentore'nin, Greko'nun portrelerinden parçalar alarak, hafızamın insafsız sansürüne uğrıtılarak kesilen parçaları tamamladım. Birkaç kat daha güzelleştirdim.

Fakat neden sonra bu mevzu üzerinde düşünürken, henüz Frijlder ve Transatlantik resimleriyle zenginleşmiş kenar kahvelerinden birinde çocukluğumda gördüğüm dünya güzelinin kardeşine, belki de aslına rastladım. Aynı resmi daha sonra yüzlerce kahve duvarında görünce onun çocukluğumda sık sık gördüğüm dünya güzelinin ta kendisi olduğuna karar verdim. Çocukluk hatıralarının sihriyle rağmen bu portre dünyanın en aşağılık resimlerinden birisi idi! Ne tamamıyla fotoğraf sadakatli, ne de bir ressamın sanat endişeleri! Yani resmin mümkün olduğu kadar sahibine benzeyişi vardı. Bu hususiyetlerin her ikisinden de mahrum, uydurma, düzme, sahte bir resimdi. Bu resimler akılları durduracak bir şekilde memleketimizin en ufak kasabalarına, köy kahvelerine kadar dağılmıştı. Aynı portreyi Çankırı civarındaki köylerde, Artvin'de, Trabzon'da, Kütahya'da, Trakya'nın en ufak köy kahvelerinde gördüm. İstanbul'da, Ankara'da kenar kahvelerinin hepsinde aynı resim karşına çıktı.

Simdi bu portrenin hepimiz üzerinde yaptığı tesirin azametini düşünüyorum. Pertavsız arkasında birkaç de-

Bedri Rahmi Eyüboğlu

fa daha gelişmiş, çocukluk hatıraları arasına karıştığı için birkaç misli güzelleşmiş olan bu resmin binlerce, yüz binlerce seyircisini düşünüyorum.

Bu resmin iddia ve isbat ettiği güzellik ve güzel kadın anlayışı, bu anlayışın ne kadar geniş bir yayılma sahası ve imkânı bulunduğunu gözümün önüne getiriyorum.

Memleketimizin en ücra köşelerine kadar giren bu resimler, bu güzel kadın ve dünya güzel tipi ana, baba, kardeş yüzleri gibi hepimizin kafasına hâkkolunmuştur.

Sizi temin ederim ki, çoğumuz güzel kadın tipini ancak bu kahve duvarlarındaki resimlerin mehenk taşına vurduktan sonra seçiyoruz. Sevgilimizin muhakkak bir tarafı o resimleri hatırlatır. Bu portrelerin bizim güzellik anlayışımızın doğusunda büyük bir rolü vardır. Çünkü, o bizim güzellik hayatımıza girmiştir. Hepimizin dinlediğimiz, hayal kurduğumuz, köşelerde o portre mütemediyen karşımıza çıkmaktadır.

Güzel kadını seçerken bu nevi resimlere akıl danıştığımız gibi bugün güzel resmi seçerken aynı resimlerden medet umuyoruz. Bu fotoğraf bozması resim bizde güzel resmi, güzel fırçayı temsil eder. Karışını seçerken dünya güzeline danışan vatan- daş, bir resim seçerken gene ona sığınır ve bunda dağlar kadar haklıdır. Üzüm, üzümüne bakarak kararır, aşına ne atarsan kaşığına o gelir, darbuseseli bu hakikati çok daha evel görüp hatırlatmıştır.

Bugün 18 milyon Türk içerisinde belki 50 münevver güzellik anlayışını Avrupa müzelerine borçludur. Ancak 50 Türkün zevki garp müzelerinde asırların inbiğinden süzülen halis güzelin damgasını taşır. Ondan ötesinin göz zevki memleketimize her gün akın akın giren ve en ufak bir sanat endişesi olmayan fotoğraf bozması resimlerin elinde yuğurulmaktadır.

Son zamanlarda artist kartları ve bunların büyütülmüş kopyeleri bizim meşhur dünya güzelinin yanında yer almakta ve onun yayılışı kadar büyük bir iltizamla memleketimizin her köşesine dağılmaktadır.

En ufak bir sanat zevkinden mahrum olan bu resimler büyük bir sürat ve kesafetle köy kahvelerimize kadar dağılır ve bunlardan sızan zevksizlik iliklerimize kadar işlerken, büyük çapta güzelin, sanat endişelerinin arkasında koşan ve sayıları

50 yıl geçmiyen Türk ressamları ve heykeltıraşları bu memlekette hiç bir zaman seslerini duyuramıyacaktırlar. Hükümetimiz resim ve heykel sanatının kanımıza karışması için yerinde ve büyük büyük gayretler sarfetmektedir, edebiyatımız, musikimiz ve mimarımız yanında çok çüce kalan heykel ve resim sanatının bir an evel inkişaf etmesi için bütün tedbirlere baş vururken yurdumuzun iliklerine kadar işliyen bu zevksiz resimler üzerinde de duracağı muhakkaktır.

En büyük ve en bahtlı sanat eseri mümkün olduğu kadar geniş bir kalabalığa hitap eden eserdir ve büyük kütlenin zevkini yontan eserler muhakkak ki onun gündelik hayatına karışan, her yerde karşısına çıkan eserlerdir.

Memleketimizde hakiki resim ve heykel sanatının temellerini atmak için, yurdumuzun her tarafına mümkün olduğu kadar bol resim ve heykel dağıtmamız lazım gelecektir. Bugün yurdumuzun her köşesinde eserleriyle tezyin edecek kadar çok ressamımız yoktur, zaten olsa bile ressamlarımızın eserlerinin memleketimizde dünya güzel portrelerinin ve artist kartlarının bulandırıcıları zevki tatmin etmelerine imkân yoktur. Bence bir tek çare: halkımızın alışageldiği resimlerin arasına hakiki eserler karıştırmaktır. Memleketimize giren resimleri, kartpostalı kontrol altına almak gerektir. Mikropların karantinaya tâbi olduğu bir devirde en çirkin zevksizlik mikroplarının ellerini, kollarını sallıyarak hudutlarımızdan aşmasına mani olabiliriz.

Memleketimize giren basma resimler arasına kazara olsun bir tek hakiki sanatkar eseri karıştırmıştır.

Halbuki en ufak köy kahvelerimizde herikülâde güzel bir kadın portresinin yer almasına ve bu portrenin en büyük ressamlardan birisinin meselâ, bir Tisyen'in, bir Rafael'in elinden çıkmış olmasına imkân vardır. Bu üstatların kadın portrelerinden alınan fotoğraflar vaktiyle memleketimize girmiş olsaydı muhakkak büyük bir hüsnü kabul görecekti ve aynı hızla her tarafa dağılacaktı. Bugün Tisyen'in ve yahut Rübens'in kadın portreleri önünde:

— Allah,

demiyecek, onları güzel bulmıyacak kimse yoktur. Bu üstat eserlerinden çekilen resimler renkli veya renksiz baskılar dünyanın her tarafına dağılırken bir gün yanılıp da bizim gümrüklerden geçmemis- tir.

Bunlar bize yığın yığın gelen resimlerden pahalı değillerdir. Aynı fiyatta satılırlar. Yapılacak iş mütemediyen başka memleketlere akan bu zevk ırmağının yatağını çok az bir masrafla değiştirmek ve bizim topraklarımızdan akması-

10 ayda KIZILAY

● Harp esirlerine teslim edilmek üzere Kızılay'a ilkkânun 1941 ayı içinde teslim edilmiş olan 3084 kolinin sevk masrafı için umumî merkez tarafından 199 liralık bir meblâğ harcanmıştır. Aynı ay içinde umumî merkez tarafından yapılan müteferrik yardımlar yekûnu 680 lirayı bulmuştur.

● Ilkkânun 1941 ayı içinde İspir'de evleri yanan 13 aileye 327, Mardin'de 7 aileye 106 liralık, ayrıca Şiran'da tifüsten muztarip 15 aileye de 150 liralık bir para yardımı yapılmıştır.

● Erzincan'daki (1) numaralı Kızılay hastanesi için ilkkânun 1941 ayında 1550 lira harcanılmış, Erzincan havalisindeki son zelzeleden muztarip olanlara bir yardım olmak üzere Kemah'a 5000 lira değerinde 100, Erzincan'a da 15000 lira değerinde 300 çadır gönderilmiştir.

na himmet etmektir. Dünya müzelerinin yüzünü güldüren şaheserlerin fotoğrafları renkli veya renksiz basımlarını yalnız kahvelerimizde değil bütün mektep duvarlarına serpmek güzel sanatların inkişafı için atılan adımların en mühimlerinden birisi olacaktır.

Fotoğrafçılık ve matbaacılığın kılı kırk yarararak bir tek sanat eserini binlerce, yüz binlerce nüsha halinde teksir ettiği bir zamanda bu güzel ziyafetten hissemize düşeni alalım. Ve artist kartlarından, öksürük ilaçlarından, takvim kartlarından bir damla renk ve çizgi dilenen duvarlarımızı şaheserlerden alınmış mükemmel fotoğraflarla süsleyelim.

Bugün, en büyük müzelerin loş ve kasvetli salonlarına diri diri gömülen binlerce sanat eseri ancak fotoğrafın harikulâde gözleri sayesinde tekrar güneşe ve eskisinden çok daha zengin bir hayata kavuşabiliyorlar. Eskiden yalnız prenslerin ve kiralıkların salonlarını süsleyen eserler bugün en ufak kulübelere kadar fotoğraf sayesinde girebiliyor. Bu eserler dünyanın tâ öbür ucundan kalkıp bizim ayağımıza kadar gelebiliyor. Bizimle senli benli olarak gündelik hayatımıza karışarak bize dalma en iyiyi, en güzeli, en doğrusu hatırlatıyorlar.

● Ilkkânun 1941 ayı içinde Yunanistan'a 757 liralık tıbbî ecza ve 451 liralık da müteferrik yardımlar yapılmıştır.

● Kurtuluş vapuru Yunanistan'a yaptığı seferlere devam etmektedir. Kızıllaç komitesi bu vapurun üçüncü seferinde 298.000 kilo soğan, 168.000 kilo patates, 582.000 kilo nohut, 393.000 kilo fasulya, 80.000 kilo yumurta (sandıkta), 90 fiğı tuzlu balık ve 2 tane de koli göndermiştir.

● Kurtuluş vapurunun dördüncü seferinde Yunanistan'a 428.000 kilo fasulya, 812.000 kilo nohut, 180.000 kilo soğan, 300.000 kilo patates, 60.000 kilo lâkerda, 300 sandık yumurta ve 650 tane de koli gönderilmiştir.

● Torbalı'daki Kızılay hafta-sında Nahiye Müdürü Adil Sözü, Hususî Muhasebe memurlarından Hakkı Yücel, Hususî Muhasebe tahsildarı Emin İzgüt, Çiftçi Mallarını Koruma Meclisi Reisi Hikmet Uygur, Çiftçi Mallarını Koruma Cemiyeti idare heyeti âzasından Haşim Kuşkonmaz, tüccar-

'dan Seyyit Gür, sıhat memuru Rasih ve Torbalı ileri gelenlerinden Naim Ulus, filen değerli yardımlarda bulunmuş olduklarından, Kızılay bu hamiyetli yurttaşlara teşekkürü bir borç bilir.

● Burdur tacirlerinden Hacı İsmail oğlu Sadık Erdem Kızılay'a 500, Torbalı Nahiye Müdürü Adil Sözü 25, Tepeköy halkından tüccar İbrahim Polat 100, Torbalı'nın Karaot köyünden Ali Yılmaz 100, Bolvadin'de tüccardan B. Mustafa Askar 50 lira teberruda bulunmuşlardır. Kızılay, bu hayırsever yurttaşlara derin teşekkürlerini sunmayı bir borç bilir.

● Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla İstanbul'da Taksim'de yapılan geçit resmine Kızılay hastabakıcı hemşireler okulu talebeleri bu yıl ilk defa olarak iştirâk etmiştir. Geçit resmine iştirâk eden Kızılay hemşireleri beyaz formalar üzerine lâcivert - kırmızı astarlı pelerinler, Kızılay Hastabakıcı Hemşireler Okulu talebeleri de mavi forma üzerine koyu lâcivert - mavi astarlı pelerinler giymişlerdir. Geçit resmini seyreden halk, bu güzel manzarayı uzun uzun alkışlamıştır.

Beyaz kep ve roparıyle Kızılay hemşireleri, İstanbul'da yapılan bir geçit resminde

Biraz tarih

Hasta bakımı ve tıp tarihine bir bakış

Yazan:

Esmâ DENİZ

Kep Töreni, başlığı ile geçen sayıda çıkan bir yazıda Hemşire Okulunda içilen andın ehemiyeti izah edildikten sonra iptidal cemiyetlerde hasta bakımı faaliyetine girilmiş ve diğer bir takım âmiller meyânında dini itikatların bu sanat üzerinde yaptığı tesirler incelenmişti. Hemşire mesleğinin tekâmül tarifi münasebetiyle hazırlanan bu satırlarda bugün, iptidal devirlerden uzaklaşarak medeni milletlerin bünyesine temas edecek ve hasta bakımı ile sağlığı korumak cephesinden evvelâ eski medeniyetlerde alınan tedbirleri araştıracağız.

İlk hastaneler. Din ile tıp arasındaki sıkı münasebet yüzünden bu tarihlerde hastalara bakan müesseseleri mâbetlerden ayıramıyoruz. Bidayette sadece ibadete tahsis edilip Tanrıdan af dileyenlere melce olan mâbetler çok geçmeden, hastaların da dimağı ve bedeni ıstıraplarına birer şifa kaynağı haline gelmiştir. Bergama'daki Askülepiyon harabeleri ve buradan arkeolojik müzelerine geçirilen âsar ve bilhassa Grek medeniyetinde hastaların bakımında büyük bir yer tutan şifa mâbetleri hakkında bizi kâfi derecede tenvir edebilir.

Grek mitolojisine göre Aesculepius (Askülepiyos) sıhat ve tıp ilâhı Apollon'un oğludur ve hastaları şifaya kavuşturmak hususunda gayet kuvvetli bir görüşe maliktir. Gençlik, basiret ve dehaya delâlet eden iki yılanın dolandığı bir asâ ile köyden köye ve mâbetten mâbete dolayan Aesculepius rivayete nazaran herhangi bir hastalığı iyi etmek kabiliyetindedir. O derecede ki nihayet kendisi Yunanlılar nazarinde Allâh mertebesine çıkarılmış ve memleketin birçok yerlerinde onun namına mâbetler, Askülepiyon'lar kurulmuştur. Bunlardan bir tanesi milâttan takriben 1134 sene evvel Epidaurus'ta inşa edilen ve güzel mimari üslûbu ile modern sanatoryoları andıran Askülepiyondur. Beş yüz hastayı alabilecek büyüklükte olan bu mâbet geçirden uzak bir yerde ve geniş bir saha üzerine kurulmuştur. Banyo daireleri, kütüphaneleri, jimnastik salonu, rüya odaları, üstü kapalı balkonları ve tedavi koğuşları, açık hava tiyatrosu vardır. Aynı olarak, dini işleri idare eden ve hastalara bakan fizisyenlerle kadın ve erkek yardımcıların oturmalarına mahsus hususî odalar da yapılmıştır.

Burada kadın ve erkek işçiler bir papazın maliyetinde çalışırdı. İki türlü vazifede istihdam olunan kadınlardan bir grup dini merasimlerde papasa yardım eder, ikinci bir grup da evelinin nezareti altında pratik işlerle meşgul olurdu. Pratik ahada çalışan kadınlar ve yahut "Sepet

Taşıyanlar, hastaları banyo eder, giydiren, yedirir, yatağını tanzim eder, gezdirir ve leabında bir mahalden diğer bir mahalle tasırdı.

Buraya getirilen hastalar temizlendikten sonra evvelâ üstü kapalı açık hava balkonlarında ve yahut rüya odalarında yatırılır ve kendilerine, rüyada Allâhın vereceği talimata dikkat etmeleri tavsiye edilirdi. Hastalığın teşhisi ile tedaviden mesul olan papas da hastayı baş ucunda bekler ve uyurken gösterdiği âraza ve bazan da kendi rüyasına göre tedaviyi tanzim eyler, hastanın reçetesini hazırlardı. Hasta uyandıktan vakit rüyasını papaza naklede, papazın nasihatlarını dinledikten, sonra tedavi koğuşlarından birine götürülürdü. Tarihi kayıtlar kadın hastaların erkeklerden ayrı bir balkonda uyduklarına işaret eder ki bu da bize kadın hastaların kadınlar tarafından bakıldığını hatırlatır. Aynı zamanda hastanın ailesi ve yahut hizmetçileri de leap eden vazifeleri üzerlerine alabilirdi.

Her nevi hastaya açık olan şifa mâbedi yalnız doğuran kadınlarla ölüm derecesinde hasta olan kimselere kapalı idi; bu gibiler temiz sayılmadıklarından mâbete aslâ alınmazlardı. Fakat sonraları, hâmile kadınlarla ağır hastalara mahsus olmak üzere Askülepiyon yanında ayrı binalar inşa edildi, buraya gelen hastalar yatak takımlarını da beraber getirtiler ve şahsî esirler ve yahut aile efradı tarafından bakıldılar. Güç doğumlar müstesna olmak üzere bütün doğumları ebeler idare etti, ancak ağır vakalarda mâbetten bir papas çağırıldı.

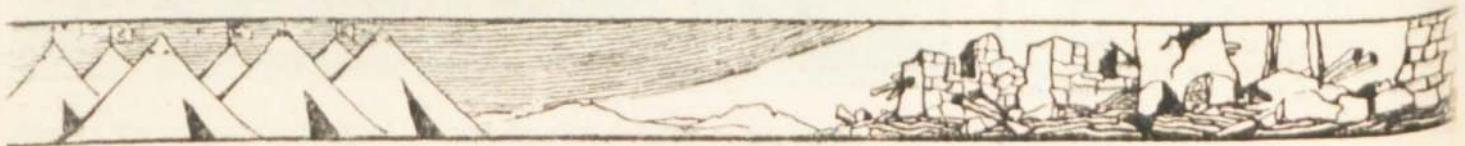
Eski Yunanistan'da esirlere ve askerlere iyi bakıldığına şüphe edilemez, çünkü bunlardan birincisi bir metâ yerinde ikincisi de milletin bel kemiği olduğundan bunların sıhhi durumu daima hükümeti ilgilendirmiş ve Grek ordusunun sıhhi teşkilâtı milâttan 400 yıl gibi erken bir tarihte vücuda getirilmişti. Umumiyetle güzelliğe, bedeni mükemmeliyete ve moral sıhate ibadet eden Grekler hastalara o kadar ehemiyet vermediler, insani olmaktan ziyade menfaatten ileri gelen âmillerin tahiti tesirinde esirlerini ve askerlerini korumağa çalıştılar.

Vücudun büyük bir itina ile bakılması gençlik terbiyesi iktizasından sayılırdı ki biz böyle bir terbiyenin neticelerini atletik müsabakalara zemin teşkil eden stadyumlarda görebiliriz; bir lâhza için düşüncelemizi milâttan 420 yıl evvelisine ve Atina

stadyomuna ualstırırsak yeşil tepeciklerlin süslediği mermer sıralardan binlerce seyircinin ateşli bakışlarıyla karşılaşırız. Burada yüzbinlerce insan oyunları, kocuları, atlamaları, güres ve ok müsabakalarını ve ed içinde seyre dalmıştır, çünkü hiç bir şey Atinalıya kuvvetli ve güzel yapıda olan vücutların çabaması kadar zevk veremez. Bu beş muhtelif müsabaka olimpiyatların en mühim unsurlarıdır, çünkü bunların her birinde birinci gelen atlet hakiki bir atlettir ve zeytin dallarından başına geçirilen celenk ona en büyük şerefler sunacaktır.

Oyunlar devam ediyor. Mermer sıralar, yeşil tepecikler dopdolu. Bunların arasında güneşten bakıra dönen vücutları büyük bir dikkatle takip eden eski Yunanistan'ın yaşamak, sıhate olmak ve güzelliğe aşkı kadar mühim bir unsuru olan Hippokrat (Hipokrat) da vardır. Hippocrates milâttan evvel 460 yılında Türk sahilleri yakınında Koz adasında dünyaya gelmiştir ve Grek medeniyeti bu yükaek deha ile tıp ve fen âleminde değerli bilimci hizmetler etmiştir. Hastalıkların fena ruhlardan değil, tabiatın kanunlarına aykırı olarak hareket etmek neticesinde meydana geldiğinde ısrar eyliyen bu büyük fırtılayıcı garp dünyasında bugüne kadar nüfuzunu gösteren bir takım prensipler kurmuştur. Aesculepius'un ahfadından olduğu rivayet edilen Hippocrates iki yılanın dolandığı bir asâ ile hastadan hastaya gider, vakayı iyice tetkik ettikten sonra hastalığın tabiatla istinat eden hakiki sebebini talebesine gösterir ve bu suretle hıtafatın karartmağa çalıştığı genç dimağları bir güneş gibi aydınlatırdı. Hemşirelik onun tekinlerinden ve tedrislerinden çok istifade etmiştir, ve bugün hemşire okullarında içilen Florence Nightingale andı Hippocrates'in tıp mesleğine intisap edenler için hazırladığı anttan alınmıştır.

Eski medeniyetlerden Mısır'a gelince: mısırlılar da şifa bulmak için mâbetler ve bilhassa Osiris ile Isis'in mâbetlerine gittiler. Burada dini âyinleri idare evliyen papaslar aynı zamanda hastalara da baktıklarından bu mâbetler bazan bir klinik manzaraasını andırırdı. Bugün bazılarının kapıları üzerinde tesadüf edilen (laboratuvar, doğumevi) kelimeleri bu kadar çok eski devirlerde bile, doğuran bir kadına itina ile bakıldığını ve doğumun tehlikesizce neticelenmesi için leap eden tedbirlerin alındığını göstermektedir. Şahsî hıfzıssahhaya çok ehemiyet veren mısırlılar aynı zamanda ibadet evlerini de son derecede temiz tutarlardı. Mâbetlere götürülen hastalar burada çalışan kadınlar tarafından bakı-

İrdi. Bu bakıcılardan maada Mısır'da daha ikinci hânedanlık devrinde bile tip mekteplerinde ebeler yetiştirilirdi. Her ne kadar ibadet mahallerinde çalışan kadınların esas vazifelerine dair muknî kayıtlara tesadüf edilmemişse de hasta yemeklerinin pişirilmesi, hasta yatağının düzeltilmesi ve hastanın temizliği gibi hususların papaz fizisyenler tarafından yapılmadığı muhaktır, çünkü bu papazlar hastanın tedavisi haricinde daha birçok mühim mesuliyetlerle mükelleftiler. Ve gene tıbbın, sanitasyonun ileri gittiği bir memlekette kadın unsurun ihmal edilmediği, kadın hasta bakıcıların kadın hastalara baktıkları da kuvvetle tahmin olunabilir. Mısırlıların şefkat, adalet, merhamet ve misafirperverlik prensiplerini tekin eden dinleri de hastaların ve muhtaç olanların bakımını ihmal ettirmemiştir. Kadınlarına içtimal hayatta yüksek bir mevki veren bu medeniyet, ondan hem hasta bakımında, ebelikte ve hem de içtimal yardım işlerinde büyük hizmetler beklemiş ve buna iftihar ile şahit olmuştur. Çünkü memleketin en önemli ve en kıbar muhtillerine mensup olan alle kadınları daima, her fırsatta açıcıları korumuş, yetimleri doyurmuş, hastalara bakmış ve bu yardımları yaparken müstesna bir zevk duymuştur.

Diğer taraftan mısırlılar tıp sahasında çok ilerlediler. Milattan evvel 3000 tarihlerinde yaşayan büyük cerrah ve mimar İmhotep'in yazılarında ameliyat tekniklerinden, ameliyat dikislerinden, sarğılardan ve bugün birçoklarımızca yeni bir keşif sayılan Flaster'den bahsedilir. Zamanımızda yapılan ameliyatlardan bazıları mısırlılara malûm olduğu gibi vücudumuzun dimağ tarafından kontrol edildiğini de ilk defa düşünen İmhotep'tir. Mısırlılar ölümlerini anlayışla ve büyük bir muvaffakiyetle mummyaladılar; bu sanat, hasta bakımında mühim bir maharet sayılan sarğı tatbikatının ilerlemesine yardım etti. Bazen 1000 metre uzunluğunda olan bu sarğılar birbirinden çok farklı ve enteresan atlamaları mummya üzerinde tatbik edilirdi. Mumyacılık aynı zamanda ecza bilgisinin de tekemmülüne yaradı. Dişçilik ilerlemiş, altın dolgu yapıyordu. Fakat bütün bu bilgilere rağmen hastaların Akıbeti, insanları gibi yıldızların cazibesine bağlanıyor ve tedavi sistemi dini tatbikattan büsbütün ayrılmıyordu.

Museviler, Akdeniz sahillerinde Mısırlılar ile Etiler arasındaki arazide yerleşen ve Milattan evvelki senelerde birçok Allahlara tapan İsraili oğulları çok geçmeden Mısırlıların, Geldan ve Asurlilerin aksine olarak tek bir ilâha inandılar, sıhat ve muvaffakiyetlerini Yahova'nın sıyanetinde aradılar. Böyle olmakla beraber Greklerde tıbbın terakkisine müessir olan yılan efanesine de lûkayt değildiler. Birçok fizisyenlerin ve eczacıların yetiştirildiği Kudüs'te basit ameliyatlara, yontulmuş flint ile sünnet yapıldı, yaralar yağ ve şarapla tedavi edilir ve lohusanın temizliğine ehemiyet verilirdi.

Museviler ev ve cemiyet hıfzıssıhhasında çok terakki gösterdiler. Bu münasebetle müzahrafatın ev muhitinden uzaklaştırılmasını, pazarlarda satılan gıdaların te-

mizlik ve kontrolünü ehemiyetle idare ettiler. Çok kuvvetli bir belediyece olarak tanınan Musa vakit vakit satış mahallerine gidip teftişlerde bulunmuş ve bir takım kanunlar çıkarmıştır. Bu kanunlar modern sanitasyonun iki mühim esasını ihtiva etmektedir: (1) Sihat bakımından temizliğin ehemiyeti, (2) Salgın hastalıklarda hastayı tecrit etmek suretiyle hastalığın sırayetini önlemek. İbrani papazlar bu kaidelere taassup derecesinde riayet ettiklerinden tarihte "İlk Belediyece", namı ile anılırlar.

Herhangi bir hastalık vakası karşısında haik mâbedin civarında toplanır, papazın verdiği öğütleri dinledikten sonra bunları tatbik eyerdi. Bu toplantıda halka hitap eden papaz evvelâ seyvana uydukları için Allahın gazabına uğradıklarını bildirir ve sonra ortalıkta görülen muayyen bir hastalığa tutulan şahsın ve hattâ dokunduğu esyanın bile temiz sayılmadığını, bunun için hastalık tamamıyla iyileşmedikçe kendisiyle temas edilmemesini, hastalığın alametlerini, alınacak tedbirleri ve hastalığın derhal ihbar edilmesini söylerdi. Bu öğütleri göre, hasta iyileştikten sonra yedi gün karantinaya tâbi tutulmalı ve bu müddetin sonunda vücudu ve çamaşırları iyice yıkanmalıdır. Hastalık menbaı olduğuna şüphelenilen yerler bir müddet için tahliye olunur ve bu tedbir iyi netice vermediği takdirde yıkılarak, enkazı toprak da dahil olmak üzere şehir haricine çıkarılırdı.

Diğer taraftan Musevi âdetleri yardımseverliği, içtimal adalet, kardeşlik ve misafirperverliği tekin ettirirden Museviler, cemiyetleri ilk kurdukları zamanlarda bile içtimal yardım tesekküllerine büyük bir yer ayırmışlardı. Bu sayede fakirler ve hastalar daima ziyaret edilir ve ihtiyaçları temin olunurdu. Yabancılarla ve muhtaç olan kimselere yardım etmek o kadar esaslı bir meşiyetlerinden idi ki bunu, geniş bir mikyasta tatbik edilebilme için memleketin muhtelif semtlerinde seyyahlara mahsus misafirhaneler, hanlar açılmıştı; hattâ bazan bu binaların yanında hastalara mahsus evler de ilâve edilmişti. Umumiyetle ebelikte ilerleyen Musevi kadınları gerek tıp ve gerek hasta bakımında maharet gösterdiler.

Romalılar, tıp işlerinde Grekleri rehber edinen Romalılar daha ziyade şehircilikte, sanitasyon sahasında terakki gösterdiler. Roma ahali şefkat ve merhamet duygularıyla meydana getirilen herhangi içtimal bir teşebbüste temayüz etmemekle beraber sıhatı korumak hususunda sayıları hayret denilecek bir vukufia bir takım tedbirler aldılar ve bu münasebetle şehirlerin temiz su ihtiyacını karşılamak üzere bentler, çeşmeler inşa ettiler. Lüks denilecek bir tarzda yapılan hamamlardan, havuzlardan istifade etmesini bildiler, su yollarını açtılar, şahsi hıfzıssıhaya önem verdiler. Bilâhare, Greklerden öğrendikleri tıp bilgisini de ilerlettiler, belediye işlerinde ve tipta muvaffak olan kimselere nişan verdiler, taltif ettiler. Grekler fert hıfzıssıhhasına ehemiyet verirken Romalılar cemiyet hıfzıssıhhasıyla meşgul oldular.

Hasta bakımı işlerine gellince: yaralı ve hasta olan askerler şehirleri getirilerek kibar alleler nezdinde bakılırdı. Bu meyanda, harp esnasında kapıları yaralı askerlere açan birçok kibar allelerden Fabian'lar mümtaz bir mevki isgal etmişlerdir. Roma ülkesinde hastaların müesseseselenmesi keyfiyeti Aesculepion'larla başlar. Rivayete nazaran Milattan evvel üçüncü asırda memleketi baştan başa kırık büyük bir salgın baş göstermiştir; ve bu feci durumu kontrol hususunda aciz duyan alakadarlar

nihayet Yunanistan'a müracaat ederek yardım istemiş ve bu münasebetle bir tıp heyetiyle beraber birkaç tane Aesculeplus yılanı celbedilmiştir. Fakat yolda gelirken Tiber havalisinde mukaddes yılanlardan bir tanesi her nasılsa gözden kaybolmuş ve bir daha bulunamamıştır. Bunun üzerine, hâdiseyi uğurlu sayan yerliler de yılanın kaçtığı mahalde bir sifa mâbedi (Askülepion) kurmuşlardır. Böyle enteresan bir başlangıçla memlekette yapılan Askülepionlar iyi netice verirken diğer taraftan Romalılar, Valetudnaria denilen ve bida-yette esirlere, fakirlere tahsis olunan askerî kamp hastanelerini açmışlardır. Ordunun sağlığını korumak cephesinde hiç bir fedakârlıktan kaçmayan hükümet bu hastanelerde temizliğe, yemeklere ve hasta bakımına ehemiyet atfetmiş ve çok iyi neticeler almıştır. Ancak Milattan sonraki senelerde, takriben 335 tarihinde Constantin'in hıristiyanlığı resmi din olarak kabul etmesi üzerine, hıristiyan olmayan müesseselere karşı duyulan nefret yüzünden Valetudnaria'lar ve Askülepionlar kapatılmış ve neticede memleket, gerek kültür ve gerek sıhat merkezlerinden mahrum kalmıştır.

Eski medeniyetler arasında hasta bakımı sahasında sarfedilen gayretler bakımından Mezopotamya'da, Dicle ve Fırat havalisinde yerleşen Asurliler ile Geldanilere de bir yer vermek lâzım gelir, bunlar hastalıkların sebebini uzun bir müddet fena ruhlarla aradılar ve netice itibarıyla gayet sert tedavi usullerine müracaat eylediler. 1849 da yapılan hafriyat-ı Ninova'da bulunan kitabelerden anlaşıldığı gibi bu medeniyetler hasta bakımı işlerinde tedricî bir tekâmül göstermişlerdir. Herodotus diyor ki: "Burada hastalar pazara getirilir ve yanından geçenler kendi tecrübelerine göre hastalığın mahiyetini keşfederek icap eden nasihatı verir ve hastalığın esasını araştırmadan hastanın yanından geçmezdi. "Milattan 2000 yıl evvel, Hamurabi devrinde gerek cerrahlı ve gerekse dahill hastalıklarda tedavi âdefa bir teşkilâta bağlanmış birer meslek hâlinde idi ve her hastalığın tedavisi için ayrı bir doktor yetiştirmişti; bundan başka, yaraların pansumanı ve sarğıların tatbik şekli biliniyor, masaj, lâpa ve lavman gibi tedavilerden istifade ediliyor, perhize, istirahatete ehemiyet veriliyordu.

Son olarak, Hititler arasında ve Milattan çok evvelki senelere uzanan bir mazide hastalara nasıl bakıldığını kısaca bir gözden geçirelim. Bu medeniyette, hastaların ve bilhassa hacca gidenlerin, seyyahların bakımları için iyi idare edilen hastaneler mevcuttu. Milattan 250 yıl evvel hüküm süren Kral Asoka en az 20 hastane yaptırmış ve bunlara bağlı olarak da tıp mektepleri açmıştır. Bu müesseselerde erkeklerle yaşlı kadınların çalıştığı büyük bir ihtimal dahilindedir. Hititler hastane idaresinde hasta bakımına çok ehemiyet verdiler. Bu münasebetle hazırlanan nizamnamelerde hasta bakıcılar için şöyle denilmektedir: "Hasta bakıcı aklı başında, hastasını düşünür, gerek bedenen ve ge-

(Sonu 21. inci sayfada)

İngiliz Kızılhaçına mensup bayanlar, izellerin yardımlarından da istifade ederek, yoksul ve kimsesizlere dağılacak çamaşır ve sair eşyayı bir otomobile yüklüyorlar.

İşgal bölgesinde Fransız Kızılhaç Cemiyetinin çalışmaları

İşgal bölgesinde Fransız Kızılhaç Cemiyetinin bulundurduğu içtimai çalışma servisi yoksul ana ve çocuklara, harp esirleri ailelerine yorulmaksızın yardımlarına devam etmektedir. Bu çalışmalar halka da teşmil edilmiştir. Fransız Kızılhaç Cemiyetine mensup birçok gönüllü ekipler teşkil edilmiş ve bunlar her vakit ve her yerde vazifelerini tam bir intizam ile ifaya hazır bir hale getirilmiştir. Kızılhaç Cemiyetleri birliğine bu servisin müdiresi tarafından gönderilen bir mektupta İsviçre Kızılhaç Cemiyeti tarafından gönderilen sütlerin Paris Seine Grâce departimanlarında bulunan bütün ana mekteplerine tevziinden alınan iyi neticelerden ve 2 ile üç yaşında bulunan miniminilerin sıhatlerinde görülen farklardan da memnuniyetle bahsedilmiştir. Kızamık hastalığı geçirenlerin sıhî durumları da iyileşmiye, âsâp hastalıklarına uğrıyanların durumlarında iyiliğe delâlet eder bir sükûnet ve hastalıktan, sefaletten zayıf düşenlerde de salâh ve zindeği âsârı görülmeye başladığı ilâve edilmektedir. Her şeyin tahdit edildiği bu de-

virde yapılan bu önemli yardımdan dolayı bu yavruların anaları çok mütehassis olmaktadır.

☆☆☆

Amerika Kızılhaç'ının harp esirlerine yardımı

Amerika Kızılhaç cemiyetinden verilen malûmata göre harbin başlangıcındanberi cemiyet tarafından Almanya'ya gönderilen paketlerin sayısı 100.000 i bulmaktadır. Bu paketlerden fazla olarak Amerika Kızılhaç'ı esirler için Cenevre'deki Kızılhaça 7000 çift ayak kabı, 296400 parça sabun, 46428 kat yün elbise, 6960 iç çamaşırı, 6000 çift çorap, kumaş, iplik, iğne, makas ve saire göndermiştir. Bundan sonra 20 dolar kıymetinde olan nümine paketlerden kırk kadarı isim tasrihi suretiyle harp esirlerine hı-sımları yahut dostları tarafından gönderilebilecektir. Gönderme masrafı Amerika Kızılhaç'ı tarafından temin edilmiştir. Bu paketlerden her biri süttozu, bisküvi, peynir, kakao, sardalya, sığır ve domuz eti konservesi, çikolata, şeker, toz halinde portakal suyu, erik, kahve, sigara, tütün gibi maddeleri ihtiva etmektedir. Posta irsalâtında görülen zorluklara rağmen şimdiiye kadar harp esirlerinden Vaşington'a 2000 teşekkür kartı gönderilmiştir.

KIZILHAÇ DÜNYA

Deniz kazazedelerine İngiliz

Kızılhaçının yardımları

Denizde kazaya uğrıyanlarla s-hilleri muhafazaya memur olanlara ve diğer cemiyetlere karşı yapılan yardımlara iştirak için İngiliz Kızılhaç Cemiyeti Saint Jean komitesi sahil servislerini aralarında taksim eden talisiye vapurlarının bağlı oldukları dört servisten her biri için bir tekilâtçı tayin etmiştir. Bu teşkilâtçılar; gece ve gündüz harekete geçecek vaziyette birçok imdat servisleri teşkil ve ihdas etmişlerdir. Bunlardan her biri bir elbise stoku kına, birçok muhtelif eşyaya malik bulunmakta ve icabında bunları kazaya uğrıyan denizciler cemiyetleriyle mahallî hastanelere verebilm-

Moskova'da devamlı hava akınlarının yukarıdaki resimde, pasif müdahale

HAC SINDA

tedir. Bundan başka Saint Jean komitesi her kurtulana küçük bir seyahat çantası vermekte ve çantada bir parça sabun, bir fanilâ, bir diş fırçası, bir tarak, yazı malzemesi, sigara, pipo, tütün, kibrit ve çikolata gibi şeyler bulunmaktadır.

☆☆☆

Almanya'da "komşuya yardım,, için çalışmalar

Deutsche Frauenwerk alman kadınlar cemiyeti ile alman Kızılhaç cemiyeti arasında yapılan bir anlaşma üzerine bundan sonra hastalara bakımı gerektiren hallerde "komşuya yardım" adı verilen çalışmalar için Kızılhaç Cemiyetine mensup kadın müstahdemlerden istifade edilecektir. Bu servise tah-

Almanya tarafından serbest bırakılan Fransız esirlerine Châlon sun Marne istasyonunda Kızılhaç hemşireleri tarafından yiyecek ve içecek dağıtılıyor

sis edilen Kızılhaç'a mensup gönüllü yardımcılar, hastabakıcılıktan ileri gelen vazifeleri dolayısıyla bazı ev işlerini yapmakla da mükellef tutulacaklardır.

☆☆☆

İşgal altında bulunan sivilere

Alman Kızılhaçının yardımları

Beynelmilel Kızılhaç teşekkülleri yahut bitaraf memleketlerin millî Kızılhaçları tarafından işgal altında bulunan yerlere gönderilecek yardımların kabul ve tevzii gibi hususat hakkında alman Kızılhaç Cemiyeti tarafından çıkarılan bültenin son sayısı alman Kızılhaçının meşgul yerlerdeki murahaslarına düşen vazifeyi hatırl-

lattıktan sonra bu murahasların mezkûr yerlerdeki millî Kızılhaç Cemiyetlerine karşı gösterdiği müzaharetin hiç bir tevakkufa uğramaksızın tam bir itimat zihniyeti dahilinde devam ettiğini kayıt ve işaret etmektedir. Alman Kızılhaç Cemiyeti tevzi mukabilinde mürselileyhlerden yahut bunların vekillerinden alınan makbuzları toplamak ve gereken yerlere göndermek gibi işleri de deruhte etmiştir.

☆☆☆

Danimarka Kızılhaç

Cemiyetinin yardımları

Danimarka Kızılhaç Cemiyeti Danimarka'da yaşayan ailelerin yabancı memleketlerde oturan hısımlarıyla mektuplaşmalarını temin için bir servis kurmuştur. Yüz kadar zat bu işe yardım etmektedir. 1941 senesi mayıs ayı içinde 39151 mektup alınmış ve 40745 mektup gönderilmiştir. Bundan başka harp esirleriyle sivilere yiyecek maddelerini havi paketler almakta ve bu paketlerde tereyağ, peynir, ekmek, şeker, reçel ve sabun bulunmaktadır.

Siviller herkes seferber hale gelmiştir. Yapan sivil halkı görüyorsunuz.

dır. Beher paketin fiyatı on bir kurondur. Danimarka Kızılhaç'ı ayrıca çocuklara mahsus olmak üzere Belçika'ya bira mayası, süt hulâsası gibi şeyler göndermektedir. Geçen mayıs ayında harp esirlerine ve başkalarına gönderilen paketlerin sayısı ayda 1100 ü bulmuştur.

☆☆☆

Alman Kızılhaçna gönderilecek eşyanın nakli için kolaylıklar

Bundan sonra yabancı memleketlerden, hudut memurluklarından Babelsberg - Ufastadt'a kadar olan istasyonlarla şarkta yeni alman topraklarına ve umumî valiliğe tâbi bulunan istasyonlar - lan alman Kızılhaç'ına gönderilecek iane eşyasının nakilleri parasız yapılacaktır.

☆☆☆

Alman Kızılhaç yardımcı hasta bakıcı yetiştiriyor.

Alman Kızılhaç Cemiyeti, harpten evvel teşkil edilmiş olan hastabakıcı hemşirelerden birçoğu cephedeki hastanelerle sihi tren ve gemilerde vazife almış olduklarından işgal altında bulunan yerlerdeki askerî hastanelerde çalışan hastabakıcı hemşirelerden açık kalan yerleri kısmen olsun doldurmak için birçok yardımcı hemşireler yetiştirmeyi düşünmektedir. Bunlar Kızılhaç Cemiyetine mensup kadın müstahdemler arasından seçilmiştir. Bu yardımcı - lar çalıştıkları sahalarda (hastane ve saire) kabiliyet gösteren kadınlardan seçilmektedir. Bu müstakbel yardımcılar Kızılhaç tarafından kurulan mekteplerde yetiştirilecektir.

☆☆☆

İsveç Prensi Charles'in

80 inci doğum yıldönümü

İsveç Kızılhaç Cemiyeti Prince Charle de Suede'in sekse - ninci doğum yılını kutlamaktadır. Kızılhaç Cemiyetleri Birliği bu ve -

Finlandiya'da harp başladıktan sonra Lotta kadın teşkilâtı da seferber hale girmiştir. Lotta'lar ateş hattına kadar sokularak yaralıların acılarını dindirmeye çalışmakta, aç askerlere yemek götürmektedirler. Resmimiz askerlere yemek götürmeye hazırlanan küçük bir Lotta'yı gösteriyor.

İngiltere'de harp dolayısıyla işsiz kalan çocuk bakıcıları şimdi hastabakıcılık yapıyorlar. Resimde bir hastabakıcıyı ilâç hazırlarken görüyorsunuz

sile ile Preense her taraftan gösterilen sevgi ve saygıya iştirak etmektedir. İsveç Kızılhaç Cemiyeti Prensin gayret ve faaliyeti sayesinde mühim inkişafalara, ilerlemelere erişmiş, bilhassa içtimaî hıfzıssıhha alanında dikkat ve ehemiyete değer başarılar elde etmiştir. İsveç Kızılhaç'ı yüksek reisinin hissiyatına tamamiyle iştirak etmek suretiyle Finlandiya, Belçika,

Polonya, Fransa'daki harp felâketzedeleri imdadına geniş bir sahada yetişmiye muvaffak olmuştur. Beynelmilel Kızılhaç harbi daha insani bir şekle koymak, sivil halkın durumunu ıslah ve korumak hususunda Prensin daima müzaharetini görmüştür.

Fransızcadan çeviren:
Fuat KERMAN

Kahraman mısınız? Kahraman olabilir misiniz?

Her istiyen kahraman olamaz ve kahramanlıklarıyla ün salan kimselerin çoğu da sadece maddî bakımdan en çok kuvvete sahip olanlar değildir. Ekserî, hâdiseler bir insanı sürükler, ona kendisinden hiç umulmayan birçok başarılar yaptırır.

Birçok psikoloğlar kahramanlık üzerinde tekkikler yapmışlar, hâdiselerin yardımıyla değil de asıl doğuştan cesur olanların ne gibi vasıfları haiz olduklarını incelemişlerdir. Bundan başka cesareti de dört kısma ayırmışlar, bunları;

Nazarî cesaret, atılganlık, Manevî cesaret, Maddî cesaret, Korkuyu yenmek diye isimlendirmişlerdir.

Biz, bütün bunları göz önünde bulundurarak bir sual serisi tertip ettik. Bunlara samimî olarak cevap veriniz ve cevaplarınıza da tayin edeceğimiz şekilde not atınız.. Yekûnunuz elliye bulursa tam karar bir cesarete sahipsiniz sayılır; altmışa çıkarsa sizden birçok şeyler beklenebilir demektir; hele yetmişe vasatîyi aşılırsunuz; 80 de ise herkese nasip olmıyan bir cürete sahipsiniz. Eğer yekûnunuz doksana bulursa, işte o zaman tam bir kahramansınız.. Fakat eğer oruzu bile toptlayamazsanız, cesarettin yana pek zengin değilsiniz demektir. Ama bu neticeyi aldıktan sonra sakın büsbütün cesaretinizi kaybedeyim demeyin. Korkaklar arasından da birçok kahramanlar çıkmıştır. Bunun için kuvvetli bir iradeye sahip olmak kâfidir.

Meşhur korkaklardan meşhur bir kahramanın, meşhur bir sözü vardır. Daima onu hatırlamanızı tavsiye ederiz. Bu adam muharebeye girişirken zangır zangır titriyen vücuduna hitaben: "titriyorsun.. dermiş.. fakat seni nereye götüreceğimi bilseydin büsbütün titrerdin.."

Nazarî cesarete ait suallerimiz:

Katî bir "evet" e beş numara.. Mütereddît iseniz, tereddüdünüzün derecesine göre 1 den beşe kadar bir numara... Katî bir "hayır" a da bir sıfır verdik.

- 1) Haydutların eline geçecek olsanız. Onlar sizden birçok kimselerin hayatına mal olabilecek bilgiler edinmek isteseler, ve bunun için de sizi tehdit edecek vya işkenceler yapacak olsalar, evinde sonunda istediklerini söyleyeceğinizi umar mısınız?...
- 2) Vazife uğruna muhakkak olan bir ölüme atılır mısınız?
- 3) Fevkalâde tehlikeli olduğu için şimdîye kadar hiç kimsenin girişmiye cesaret edemediği bir maceraya atılmayı göze alabilir misiniz?. Meselâ Şimal Buz denizini denizaltı gemisi ile, buzların altından aşmayı teşebbüs edebilir misiniz?..
- 4) Hiç tanımadığınız birini kurtarmak için ölümün yüzde elli muhakkak olduğu bir maceraya atılabilir misiniz?..
- 5) Haydutların taarruzuna uğrıyan bir yabancıya yardım edebilmek için silâhsız olarak mücadeleye girişebilir misiniz?

Mânevî cesaret hakkında suallerimiz:

Katî bir "evet" için 1; "hayır" için 5 numara veriniz.

- 1) Yapayalnız kaldığınız zamanlar; etrafınızdaki sessizlik uzayacak olursa endişeye kapılır mısınız?
- 2) Başınıza gelmesi ihtimali olan felâketleri düşünerek korkuya kapıldığınız olur mu?
- 3) Başınızdan mühim bir vaka geçtikten sonra, tekrar soğuk kanlığınıza, sükûnete kavuşmak için uzun bir zamana ihtiyacınız var mıdır?
- 4) Kalabalıkla tereddütsüz girişeceğiniz bir maceraya tek başınıza atılmıya cesaretiniz var mıdır?
- 5) Tehlikeli bir vazifeyi üzerinize almak ve başarmak için kâfi derecede kuvvete ve soğukkanlılığa sahip olmadığınız kanaatinde misiniz?..

Maddî cesaret hakkında suallerimiz:

"Evet" için 5 "Hayır" için 1 veriniz.

- 1) Karşınıza çıkan ilk fırsattan istifade ederek tayyareye biner misiniz?..
- 2) Motosiklete biner misiniz?..
- 3) Bir vapurun güvertesinden denize atlıyabilir misiniz?
- 4) Altınızdaki atı dört nala koşturabilir misiniz? Ve bundan zevk alır mısınız?
- 5) Otomobili son süratle sürebilir misiniz?..

Korkuyu yenmek hakkındaki suallerimiz:

"Evet" lere 1; "Hayır" lara 5 veriniz.

- 1) Havlıyarak sizi kovalıyan köpekten korkar mısınız?
- 2) Yılandan korkar mısınız?
- 3) Karanlıktan korkar mısınız?
- 4) Canınız çok kıymetli midir? Dişçiye gitmek sizin için büyük bir işkence midir?
- 5) Yangından korkar mısınız?

"Kızılay,, ın Bulmacası

Soldan sağa: 1 — Belâlar, 2 — Kamer, Amade, tahassür edati, 3 — Lezzet, meydana çıkma, üye, 4 — Gaye, âbide 5 — tâbi, evin taksimatından, eski Türk beyi 6 — Zayılat, 7 — Bir işi başarma, nam, saf, 8 — Duman yolu, bir nevi kılıç, 9 — Bir böcek, bakmak fiilinin emrihazırı, kısın yağar, 10 — Bir cetvel, sıç değil, iki sessiz harf yan yana, 11 — Ferahlık.

Yukardan aşağı: 1 — Tren, oturtmak, 2 — Ek, bir hayvan, 3 — Evin üstü, tatlı değil, 4 — Pekli, bir edat, 5 — İâkırdı, damarda dolayan mayı, tarlayı kazmak için bir âlet, 6 — Uzuvarlar, ucu demirli bir nevi baston, aramak fiilinin emrihazırı, 7 — Mevsimlerden biri, hepsi, bir zamir, 8 — Asker, bir sual edati 9 — Valde, istihkak, 10 — Yiyecek, saha, 11 — Kavrayış, yarayı sarmak için bez. (Bulmacanın halledilmiş şeklini, sayfayı tersine çevirince göreceksiniz.)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	K	A	M	E	R	A	K	E	T		
2	A	Y		K	A	B				A	B
3	L	A	D		K	A	B			A	B
4	A	M	A	G						A	M
5	T	A	M		K	A	D			A	K
6					K	A	D				
7	I	K	A		N	A	M			A	B
8	B	A	C	A		N	A	L		A	
9	A	R	S		A	A	K			K	A
10	A	B		D	E	R	I	M			
11	E		S	E	L	A	V	E	T		

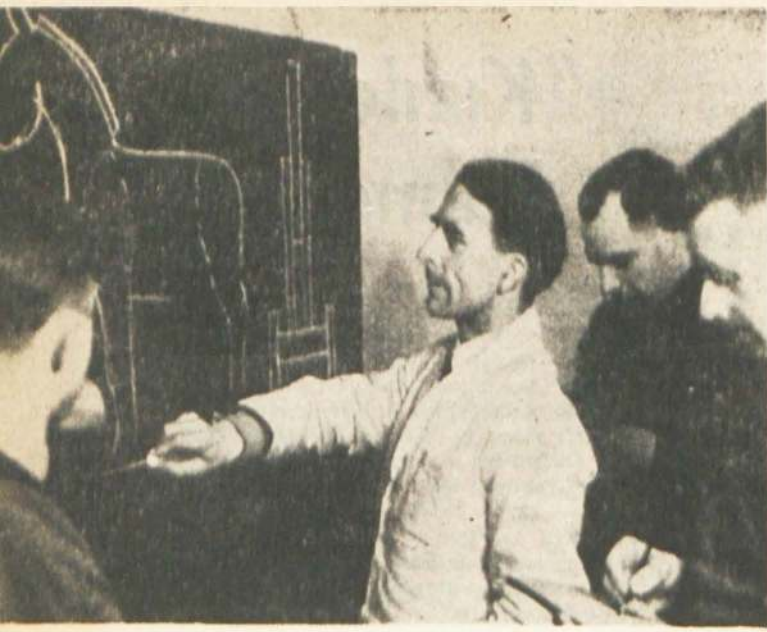
Soldan sağa: 1 — Felâket, 2 — Ay, haram, kim 8 — En, ne, 9 — Ana, hak, 10 — Laf, kan, bel, 6 — Azm, aza, ara, 7 — Kıs, Yama, fare, 3 — Dam, aç, 4 — Kın, de 5 — Yukardan aşağı: 1 — Katar, ibate, 2 — kat, 10 — Te, derin, N, G 11 — Selâmet, nam, haş, 8 — Bacı, pata, 9 — Arı, bak, 5 — Hâm, kat, aka, 6 — Hıyar, 7 — İta, zır, ah, 3 — Tad, ras, aza, 4 — Amac, anıt.

halledilmiş şekli Bulmacamızın

"KIZILAY,, "

Mecmuası

Kurban bayramını ve yeni yılı sayın okuyucularına kutlıyarak en içten dileklerini kendilerine sunmayı bir borç bilir. Mecmua yeni yılın Türk milleti için bir sulh, refah ve saadet yılı olmasını öz yürekten temenni eder.

İyi olabilmek için iyi vakit geçirmek gerek

Alman askerleri yaralandıktan sonra iyileşmek için harp nekahathanelerine gönderilmektedir. Burada harbi, ateşli ve cepheyi unutan askerler, eğlence ve faydalı işlerle vakit geçirmekte, cepheye yeniden sıhat, enerji, neşe ve mânevîyat toplamış olarak dönmektedirler.

Solda yukarda: bir öğretmen, sonradan odundan yapılacak olan bir atın resmini kara tahtaya çiziyor — Solda ortada: Okuma salonunda geçirilen saatler, günün en güzel saatleri arasında yer alır — Solda aşağıda: bir Berlin hastanesinde yaralı subay ve askerler, genç kızların yaptıkları akrobasi numaralarını seyrediyorlar. — Sağda yukarda: Yürütemeyecek hastalar için sepet örmek, eğlenceli ve istifadeli bir mesgeledir. — Sağda aşağıda: Baska bir hasta, ciltlenecek kitaplar için tutkallı kâğıtlar hazırlıyor.

Otomobil, beyaz bir şerit gibi uzanan şosenin üzerinde, arkasında tozdan bir bulut kaldırıarak uçuyordu. Etrafta kimseler yoktu: ne bir insan, ne bir köy, ne de bir koyun sürüsü... İç burkan, sessiz bir tenhalık... Parlak bir güneş bu ıssızlığı aydınlatıyor, şosenin kenarına geldikleri için beyazlaşan, bahardan kalma cıltz otları kasıp kavuruyordu.

Otomobildeki yolcu birkaç defa yutkundu. Yanan boğazını serinletmek için elini, yanında duran termos şişesine uzattı. Kapağı açtı. Fakat, şişe boştu... Kapağı tekrar kapadı ve şeyeyi otomobilin öbür köşesine doğru fırlattı.

Bir iki saattenberi o da, şoför de, bu tenhalığın tesiri altında kalmış gibi susuyorlar, sessizliği, yarız süratle işleyen motorün gürültüsü yırtıyordu. Bu sessizliği, yolcu bozdu ve şoföre sordu:

— Kuzum, boğazım kurudu... Bu civarda bir çeşme, bir köy yok mu?... Biraz su bulabilirsek çok iyi olacak...

Şoför başını çevirmeden cevap verdi:

— Birkaç dakika sabredin beyim... Az sonra Yavuklupınar'a geleceğiz. Orada buz gibi bir su var...

Ve birkaç dakika sonra Yavuklupınar görüldü. Bir yaban gülü ağacının altındaki tahta oluktan buz gibi soğuk, billür gibi berrak bir su akıyordu. Yolcu bu sudan kana kana içti. Şişesini de doldurdu. Sonra etrafına baktı. Ortada gene kimsecikler yoktu. Yüz adım kadar ilerde bir çoban kulübesi görünüyordu, ama, otomobil geldiği zaman içinden kimse çıkmamıştı. Yaban gülünün yaprakları, şosenin tozlarından boyaza yakın bir renk almışlardı. Yolcu, mihanikli bir hareketle, parmaklarını dikenlerden korumaya çalışarak, bir gül kopardı ve buruna götürdü. Merak ediyordu, şoföre sordu:

— Buraya niçin "Yavuklupınar" diyorlar acaba?

Bunu şoför de pek bilmiyordu:

— Ben de buranın yabancıyım, dedi. Müşteri oldukça bu taraflara gelirim.

— Bu kulübede kim oturuyor?

— İhtiyar bir adamcağız oturmuş... Ama kendisini hiç gören yok...

Otomobil tekrar yola koyuldu. Yolcu kendi kendine soruyordu:

— Tuhaf şey... Bu ıssız yerlerde bu pı-

Bir zelzele hikâyesi

Yazan :

Samih TIRYAKIOĞLU

nar ve bu yaban gülü ağacı... Buraya neden "Yavuklupınar" demişler acaba?..

★★★

İki sevgili, sedirin üzerine uzanmışlardı. Dışarda kar yağıyor, ara sıra rüzgâr sağnakları, sobada yanan odunların alevini ürpertiyor, odayı hafif bir odun kokusuyla dolduruyordu. İki de susuyorlardı. Önce söze genç kız başladı:

— Böyle yan yana olmak ne iyi değil mi?

— Evet sevgili...

— Hep böyle beraber olsak ne iyi olur...

— Evet, ne iyi olur...

— Gene soracağım, ama bana kızma: niçin evlenmiyoruz sanki?..

— Niçin mi evlenmiyoruz? Sana kaç defa anlattım: ben fakirim. Kazancımı biliyorsun. İstikbalim karanlık... Senin baban zengin, şimdiye kadar naz ve bolluk içinde büyümüşün. Benim kazancım ile geçinmek, bizim için, güç olacak...

— Alt tarafını söyleme, çünkü ezber biliyorum: seninle evlenirsem babam bize yardım etmeyecek. Kazancın az olduğu için mahrumiyetlere katlanacağız. Nihayet senden soğuyacağım ve ayrılmak lâzım gelecek.. Bunlar değil mi idi söyleyeceklerin?.. Kaç defa tekrarladım; yalnız senin yanında olmak istiyorum. Bu bana kâfi...

Delikanlı hiç sesini çıkarmadı. Genç kız da bu kadar sert olduğuna pişman gibiydi. Loş odada bir hıçkırık sesi duyuldu: delikanlı ağlıyordu. Genç kız da ağlamaya başladı ve ortalığı gene bir sessizlik kapladı.

Dışarda kar, yağmakta devam ediyordu. Sobadaki alevler gene ürperiyor ve bahçedeki bir yaban gülünün dalları, ara sıra pençereyi, duvarları tırmalıyordu.

Sükûtu gene genç kız bozdu. Yavaş bir sesle fısıldadı:

— Bizi, dedi, ancak ölüm birleştirebilecek galiba...

— Galiba öyle...

— Fakat ikimizde de ölüme cesâret yok..

— Evet. Bizim yaşımızda hayat çok tatlı...

— Buna rağmen ölsek... Bir felâket, bir âfet, bir şeyler olsa da seninle buracıkta, böylece ölsek...

— Evet, buracıkta, böylece ölsek...

Genç adam sözünü bitirmeye vakit bulamadı. Müthiş bir gürültü işitildi ve korkunç bir sarsıntı duyuldu. Ev, sallanıyordu. İki de insiyaki bir hareketle doğrulmak istediler. Fakat nafile... Duvarlar ve çatı, iki sevgilinin üzerine yıkıldı. Dışarda kar yağmaya devam ediyordu. Bütün şehirden alev sütunlarıyla beraber, yürek paralayıcı ıstırap çığlıkları yükseliyordu.

Saatler geçti. Çılgınlıkların yerini iniltirler aldı. Sonra bunlar da sustu. Kar, bütün olan bitenlere lâkayt, lâpa lâpa yağmaya devam ediyor, harabeleri beyaz bir kefen gibi örtüyordu. Bir ara, her taraf bembeyaz oldu: yıkılan koca şehirden ortada hiç bir şey kalmamıştı. Tek sağ kalan şey, galiba, bir yaban gülü idi. Cıltz bir iki dal rüzgârın tesiriyle hâlâ sallanıyor, fakat her zaman tırmalamaya alıştığı duvarı, pençereyi bulamıyordu... Bu sessizlikten kar da ürker gibi oldu. Ara sıra sağnak halinde esen rüzgâr hızlandı. İri kar tanelerini önüne katarak, onları başka taraflara doğru sürüklemeye başladı...

★★★

Şosenin kenarındaki tepeliğin arkasından çingirak sesleri işitildi ve çok geçmeden bir çoban köpeği, tepenin üzerine çıkarak etrafına bakınıp kayboldu. Biraz sonra çobaniyle beraber bir koyun sürüsü görüldü. Çoban etrafına bakındı: çalılığı andıran, şosenin tozuyla beyazlanmış bir yaprak yığınından başka, etrafta ağaca benzer bir şey görünmüyordu. İlerleyince, bunun bir yaban gülü olduğunu anladı. Nereden geldiği belli olmayan bir su, dalların altında toprağı ıslatıyor, fakat sıcağın tesiriyle birkaç adım ileriye bile gidemeden, kuruyordu. Çoban, çakısını çıkararak birkaç dal kesti. Ufak bir toprak kümesini geriye attı ve yosunlu bir iki taşın arasından süzülen pınarı buldu. Bir oluk yapmak istedi. Epeyce aradıktan sonra bulduğu bir tahta parçasını yontup temizliyerek taşların arasına yerleştirdi. Etrafını ağaç dallarıyla, taş-

larla besledi ve toprağın esaretinden kurtulan su, ürkek, çekingen bir sırtı ile oluktan akıma başladı. Çoban bu buz gibi soğuk, billur gibi berrak sudan kana kana içti. Sonra da yüzünü yıkadı.

Güneş karşıki dağların arkasına çekilmiye hazırlanıyordu. Koyunlar akşamın yaklaşmasını hissettikleri için hareketsizleşmeye başladılar. Çıngırak sesleri seyrelti, alaca karanlıkla beraber büsbütün durdu. Çoban heybesinden kocaman bir somun çıkardı. Ortadan ikiye böldü, bir parçasını köpeği Karabaş'a verdi. O, kuyruğunu sallıyarak kocaman lokmaları yutarken, çoban da yanında taşıdığı torbadan çıkardığı yoğurdu, ufak bir bakraçta soğuk su ile ezdi. İçine ekmeğe doğradı ve tahta kaşığıyla yemiye başladı.

Güneş şimdi yerini parlak bir ay ışığına bırakmıştı. Etraftaki dağlar, kocaman bir kabartma haritayı andırıyordu. Çoban, pınarın yanındaki tümseğe sırtını dayadı. Yıldızlara bakarak köyünü düşünmiye başladı. Saatler, çekilen bir tesbihin taneleri gibi birbirini ardı sıra geçiyordu. Sessizlik, tenhalık, ona korku ile karışık bir nevi rahat vermmişti. Kavalını çalmak bile aklından geçmiyordu. Bir ara içi geçer gibi oldu. Yere uzandı. Nerde ise uyuyacaktı. Fakat birden irkildi: Karabaş da doğrulmuştu. İki de hayrette idiler. Karabaş, havlamayı bile unutmuştu. Bakıştılar, sonra kulak kabarttılar: yaban gülünün dalları arasından insan sesini andıran, belli belirsiz bir fısıltı geliyordu, hıçkırıklar arasında konuşan iki insanın sesini andıran bir fısıltı.

★★★

Çoban dinledi ve yüreği ezildi: esrarlı seslerin konuşmaları, kendi haline ne kadar uygundu... O da köyün zenginlerinden birinin kızını seviyordu. Fakat sevgisini hiç kimseye, hattâ Eminesine bile söylememişti. Gülünç olmaktan, zengin ağanın gazabına uğramaktan korkuyordu. Teselli bulmak için sürüsünü önüne katmış, uzaklara yollanmıştı. Şimdi, yanı başındaki dalların arasından duyduğu fısıltılar da, ümitsiz bir sevginin hazin mersiyesi gibiydi. Daha iyi dinlemek, sesin hangi taraftan geldiğini anlamak istedi. Hafifçe doğruldu. Fakat o esnada fısıltılar birdenbire kesildi. Çobanın boğazına bir hıçkırık tıkanı. Gözleri doldu ve eli, kendiliğinden, heğbesine doğru gitti: kavalını çıkardı, bütün acılarını, onun ince ve cılız sesiyle, bu tenhalıklara haykırdı. Bir iki çingırak sesi duyuldu, koyunlar arasında bir kıtıldama oldu: efendilerinin bu saatte kaval çaldığını duymamışlardı. Kimbilir onun kafasından neler geçiyordu... Fakat koyunlar efendilerinin derdini anlamak için zihin yormadılar. Çünkü onlar için insanlar anlaşılması güç, karışık mahlûklardı. Yalnız köpek, oturduğu yerden kalktı. Kuyruğunu sallıyarak, utançla bir tavırla efendisine yaklaştı ve onun

İngiliz Kızıllıhaç'ı tayyareden de büyük ölçüde faydalanmaktadır. Resmimiz Kızıllıhaç tayyaresine yerleştirilen bir yaralıyı göstermektedir.

ellerini bir iki defa yaladıktan sonra, ayaklarının dibine çöreklenip düşünmiye başladı.

Çoban aynı hâdiseye ertesi gece, daha ertesi gece, sonra bütün geceler şahit olmiye başladı. Duyduklarını bir iki kişiye söyledi. Onlar da dalların arasından gelen fısıltıyı duymak için bir iki gece beklediler. Fakat nafiye... Belli idi ki bu sesleri duymak için, bağırtı yanık olmak, sevmek lâzımdı... Fakat pınar etrafta tanınmiye başladı. Önce ona "Yavuklular pınarı" dediler. Ancak, dalgalar taşları cilâlıya cilâlıya nasıl yusuvarlak yaparsa, halk dilinde de bu kelime zamanla değişti ve yaban gülünün dibinden kaynayan ufacak suyun adı "Yavuklupınar" olarak kaldı.

Yaz geldiği zaman, bazan günün veya gecenin tenha saatlerinde bir genç kız veya bir delikanlı gelerek, yaban gülünün dallarına bir çaput parçası bağlıyordu.

Bunların hepsinin gönlünde aynı dilek vardı: birleşmeden ölen bu iki sevgilinin muztarip ruhları belki Tanrı'yı yumuşatır ve hiç olmazsa bunlar kendi yavuklularına kavuşurlardı...

Belki tesadüfen, belki de Tanrı birbirlerini sevenlere şahiden acıdığı için, o yıl

içinde civarda sevişen birkaç çift evlendiler. "Yavuklupınar"ın şöhreti daha ziyade arttı ve yaban gülünün dalları, çiçeklerle beraber, renk renk çaputlarla bezendi...

Fakat çoban, sevişenlere Yavuklupınar'a çaput bağlamayı tavsiye etmekle beraber, kendisi bunu yapmamıştı. Zaten o buralara geldiği sırada, köy ağası da kızını bir jandarma çavuşuna vermişti. Çoban sürüsünü köye götürdü. Nesi varsa sattı. Bir iki koyun, birkaç tavuk aldı. Sadık arkadaşı Karabaş'la beraber tekrar Yavuklupınar'a geldi. Oracıkta kendisine bir kulübe yaptı. Yavuklusu evlendikten sonra, insanlardan kaçır olmuştu. Onun için, gündüzleri kapısını sınımsız kapayarak kulübesinden çıkıyor, geceleyin, dalların arasından süzülen esrarlı fısıltıları dinliyerek uzun uzun kaval çalıyordu...

★★★

Otomobil beyaz bir şerit gibi uzanan şosenin üzerinde, arkasında tozdan bir bulut kaldırarak uçuyordu. Etrafta gene kimseler yoktu. Otomobildeki yolcu birkaç defa yutkundu. Yanan boğazını serinletmek için elini yanında duran termos şişesine uzattı. Kapağı açtı. Bir saat evel doldurduğu sudan birkaç yudum içti ve şişeyi tekrar kapatarak yanı başına koydu. Sonra gözleri daldı ve aklından gene aynı sual geçti:

— Tuhaf şey... Oraya niçin Yavuklupınar demişler acaba?...

Sessizliği, yalnız süratle işleyen motörün gürültüsü yırtıyor ve otomobil, arkasında tozdan bir bulut kaldırarak ilerlemeye devam ediyordu...

Cephe gerisinde ve cephede KIZILHAÇ

Roehampton merkez hastanesinin levazım dairesinde çalışan bu kadınların hazırladıkları binlerce pansuman paketi, ihtiyacı olduğunu bildiren her hastaneye derhal gönderilmektedir.

Nakliyat servislerinde çalışan kadınlardan da büyük istifadeler temin edilmektedir. Bunların işlerinin başlıcası, kendilerine gösterilen yere kolayca gidebilmek için harita okumaktır.

Geçen harpte olduğu gibi, İngiliz kadınları şimdi de otobüs şoförlüğü yapıyorlar

Birinci Libya muharebesinde esir düşen İtalyanlar arasında, General Annibale Bergonzoli de vardı...

General harbin yorgunluğunu ve esir düşmüş Almanın acısını, bir askeri hastanede, Kızılaç hemşirelerinin sefkat ve ihtimamı sayesinde hafifletebildi...

Yukarıdaki resimde Generali, bir hemşire tarafından kendisine ikram edilen çay ve kahvaltıya İstihâ ile başlarken görüyorsunuz.

HARBİN en KORKUNUÇ SİLAHI

ZEHİRLİ

GAZ

1925 te Cenevre'de imza edilen bir protokolla, bütün devletler harp zamanında zehirli, boğucu ve diğer gazlarla mikrop harbi yapmamağı taahhüt etmişlerdir. İngiltere de Almanya ile harbe girdiği zaman, her iki hükümet bu protokol hükümlerine riayet etmeğı taahhüt etmiştir. Ancak, alman başkumandanlığındaki son değişiklik dolayısıyla, bazı İngiliz gazeteleri gene gaz kullanılacağından bahsetmeğe başladılar.

Bu vesile ile, harp gazlarının mahiyetlerine bir göz atmak ve bunlardan korunmanın pratik çarelerini gözden geçirip halka anlatmak, yerinde ve faydalı bir hareket olur kanaatindeyiz.

Gazlar başlıca iki türdür: uçucu gazlar, kalıcı gazlar...

Uçucu gazlar bir bomba patladığı zaman etrafa bir bulut halinde yayılır ve rüzgârın tesiriyle harekete gelerek yavaş yavaş dağılmağa başlar. Bu gibi gazların havada kalma müddeti açık yerlerde nihayet yarım saat kadardır.

Kalıcı gazlar mayi halindedir. Başlıcası iperittir. Bunlar düşman tarafından yalnız bombalarla değil, ufak şişecikler, büyük kavanozlar ve yahut balonlar içerisine konularak tayyareden aşağıya atılır. Kalıcı gazlar bir yere buluştıkları zaman — tıpkı petrol gibi, zeytinyağı gibi — orada uzun zaman kalabilirler.

Uçucu gazların şiddetli rüzgâr, sıcak ve yağmurdan çok çabuk müteessir olmalarına ve tesirlerinin bu yüzden çabuk gemelerine karşı, kalıcı gazlar şiddetli yağmurlardan müteessir olmakla beraber hava rüzgârlı veya sıcak dahi olsa gene buldukları yerde bir iki gün kalabilirler. Uçucu veya kalıcı olsun, gazların en hoşlandıkları yerler kapalı ve hava görmiyen serin yerlerdir. Bu gibi yerlerde uçucu gazlar 12-24 saat, kalıcı gazlar ise haftalarca müddet tesirlerini kaybetmeden kalabilirler.

Uçucu gazlar insanın bilhassa gözlerine, burnuna, genzine, akciğerlerine, teneffüs cihazına ve dimağına tesir eder. Bunlardan bir kısmı gözleri, burnu, boğazı şiddetle yakar. Bir kısmının ise tahriş tesiri o kadar büyük değildir. Yalnız şurasını ehemiyetle kaydedelim ki, bir gazın yaptığı zehirleme tesiri, onun tahriş tesiriyle alakalı değildir. Meselâ gözleri şiddetle yakan bir gaz çok az zehirli olabilir; halbuki gözleri hiç yakmayan bir gaz, insanı süratle öldürebilir.

Uçucu gazlara karşı en tesirli ve emin korunma vasıtası gaz maskesidir. Bugün Türkiye'de Kızılay Gaz Maske Fabrikası tarafından yapılmakta olan ordu ve halk tipi gaz maskeleri bunları kullananları bütün uçucu gazlara karşı tam muvaffakiyetle korur.

Gaz tehlikesiyle karşılaşınca ne yapmak lazım? Şimdi de onu gözden geçirelim: gaz tehlikesiyle karşılaşınca, hemen sükunetle maskeyi takmalı ve fazla nefes almamak için lüzumsuz yere kosmayarak kapalı bir sığınağa, yoksa bir sipere sığınmalıdır.

Kalıcı gazlar cilde tesir ederek cildi yakarlar. Önce hissedilmeyen yanma, kendisini birkaç saat sonra belli eder. Bu yanmalar, tıpkı ateş yanmaları gibidir. Gazın tesiriyle ciltte hasıl olan yaralar öldürücü değildir. Yalnız, bu gibi kalıcı gazlar mayi halinde iken insanın gözüne kaçarsa veya buhar halinde iken teneffüs edilirse sıhat üzerine çok fena tesirler yapar.

Gözleri ve teneffüs yolunu, yukarıda da işaret ettiğimiz gibi, maske korur. Vücudu korumak için kapalı yerlere sığınmalıdır. Şurasını daima mühim bir kaide olarak hatırdta tutalım:

Yağmur girmiyen yere kalıcı gazlar da giremez.

Şimdi de, dikkat edilmesi gereken diğer noktalara geçelim:

Bir tayyare hücumu bittikten sonra sokağa çıkınca şüpheli birikintilere katliyen dokunmamalıdır, çünkü bunlar kalıcı gazlar olabilirler. Böyle bir yerden geçerken rüzgâra da çok dikkat etmelidir: rüzgârın, daima bulunduğumuz yerden şüpheli birikintiye doğru esmesi bizi birikintinin tesirinden korur. Rüzgâr birikintinin bulunduğu taraftan bize doğru esiyorsa, bunun zararlı tesirleri olabilir. Şu halde, hatırdta tutulacak mühim bir nokta da rüzgârın esiş istikametidir.

Bir tarafımıza kalıcı gaz bulursa yapacağımız ilk iş elbiseyi çıkarıp atmak, vücuda temas eden damlaları bir pamuk veya bezle almak ve gazın değdiği yeri, bir yarayı tımar ediyormuş gibi oğuştur-maktır. Bu iş yapıldıktan sonra kirlî pamuk veya bezler ya gömülmeli, yahut da yakılmalıdır. Gazın değdiği yaralı yerin üzerine su ile karıştırılarak hamur haline konulmuş kireç kaymağı sürülüp bu, bes dakikâ kadar yaranın üzerinde tutulmalıdır. Sonra da bu yer, bol sabunlu su ile iyice

yıkamalıdır. Kireç kaymağı yoksa, yaralı yere bol bol eter, alkol, petrol veya benzin sürmek çok iyi neticeler verir.

Şayet bunlardan hiç biri bulunmazsa, gazın değdiği yer sabun ve sıcak su ile, o da bulunmazsa bol tükürkle yıkanmalıdır. Sabunlu su veya tükürük zehirin tesirini bir dereceye kadar azaltır.

Uçucu gazla gazlananları hemen gazsız bir sahaya götürmelidir. Bunlar katliyen yürütülmeksizin havadar bir yere götürülerek baş yukarda olmak üzere uzandırılmalı, kalbi takviye için kendilerine bol bol kahve ve çay içirmeli ve bir taraftan da doktora haber göndermelidir. Eğer, gazlanan hastanın ağzından kan veya tükürük geliyorsa, yahut da teneffüs darlığı çekiyorsa ona katliyen suni teneffüs yaptırma malidir.

Gözleri gazlardan müteessir olanların ıstırabını gidermek için, bir bardak su içine yarım kahve kaşığı karbonat veya asitborik karıştırılarak gözler bu mahlûl ile yıkanır. Boğazda husule gelen fazla taharrüse karşı süt veya ayran içmelidir. Bununun fazla sızlamasına karşı kloroform-eter mahiûtu koklatılır. Fakat bunlara karşı en iyi ilâç açık havadır. Bu gibi arızalar açık havada kendiliğinden geçerler.

Yağmur girmiyen yere kalıcı gazlar giremez demistik.

Uçucu gazlar da pencereleri sıkı sıkı kapanmış ve camlarının kenarları kolalı veya yağlı kâğıtlarla kapatılmış, kapılarının kenarlarına çuha geçirilmiş odalara giremez.

Onun için maskesi olan ve evinde yukarıda saydığımız ilâçları bulunduran bir kimsenin gazlardan korunmasına sebep yoktur.

Unutmuyalım ki, çoğumuzun evlerimizde kullandığımız havagazı, öldürücülük bakımından, öteki zehirli gazlardan daha az korkunç değildir. Fakat biz havagazını tanıdığımız ve ondan korunma çaresini bildiğimiz için, havagazı ile karşılaşınca beyhude telâsa kapılmıyoruz.

Bunun gibi diğer zehirli gazlara karşı kendisini korumayı bilen bir kimsenin de artık bunlardan korkmasına lüzum yoktur.

Maskeli olmayan bir kimse bütün basını ve yüzünü sodalı suda ıslatılmış bir havluya sarıp yüzeklere çikarsa, gaz bulutunu görüp kendisini bu bulut karşısında rüzgâr istikametine göre idare etmek şartıyla, bir dereceye kadar gazlardan korunabilir.

Şunu da bir defa daha belirtelim ki büyük şehirleri, bu şehirlerde oturan insanların hepsini öldürecek kadar büyük bir kesafetle gazlamağa imkân yoktur.

Dünya denizleri muharebesi

(Başı 2. inci sayfada)

hası içindeki muharip devlet limanlarına kadar gitmek müsaadesini vermiştir. Aynı zamanda, Amerika tezgâhlarında, İngiltere hesabına yüz binlerce tonluk ticaret gemisi ile birçok korvet denilen denizaltı muhribi ve refakat gemisi yaptırılmaya başlamıştır.

Amerika'dan bu yardımları gören İngilizler de Atlantik harbini kazanmak için, iki esaslı tedbire baş vurmuşlardır. Bunlardan biri, Alman denizaltı gemileri ve tayyareleriyle mücadele vasıtalarını durmadan çoğaltmak, öteki de batan vapurların yerine yenilerini koymaya çalışmak olmuştur. İngiltere, kendi emrindeki bütün tezgâhları ve fabrikaları çalıştırdığı gibi, Amerika'dan başka memleketlerden de ham madde, gemi ve saire satın almıştır.

Böylece 1941 nisanında, İngiltere aleyhine dönmüş olan Atlantik meydan muharebesi yavaş yavaş, İngilizlerin lehine bir cereyan almıştır. Bunu, Almanların verdikleri aylık zayıat listeleri de göstermektedir. İngilizler, 1941 haziranından sonra, gemi kaybı cetvellerini neşretmemişlerse de, M. Çörçil, parlamento'daki beyanatında batan gemilerin gittikçe azaldığını söylemiştir. Almanların verdikleri listelerdeki rakamlar, daha İngilizlerinkinden bir misli kadar fazla olmakla beraber, bu listeler dahi Atlantik meydan muharebesinin gidişini göstermeye yeter. 1941 nisanındanberi neşredilen Alman listeleri şunlardır: (Bu listelerde mayınlar yüzünden batan fakat sayıları ve tonajları belli ol-

mayan gemiler hesaba katılmamıştır.)

Nisan	:	1.218.995	Ton
Mayıs	:	861.460	"
Haziran	:	768.950	"
Temmuz	:	407.600	"
Ağustos	:	537.200	"
Eylül	:	683.400	"
İlkteşrin	:	441.300	"
Sonteşrin	:	231.870	"

Alman ve İngiliz listelerindeki farkı göstermek için, İngilizlerin nisan, Mayıs, Haziran aylarındaki gemi kayıplarına dair verdikleri rakamları da kaydedelim:

Nisan	:	488.124 tonluk	106 vapur,
Mayıs	:	461.328 tonluk	98 vapur,
Haziran	:	329.296 tonluk	79 vapur.

Alman listelerini esas olarak al-sak dahi, 1941 nisanında 1.218.995 ton olan İngiliz, müttefik ve bitaraf ticaret vapuru kayıplarının sonteşrinde 231.870 tona düştüğünü görürüz. M. Çörçil, 12 sonteşrin nutkunda, ilkteşrin sonunda biten 4 aylık kayıpla mart - Haziran devresindeki kaybı mukayese etmiştir. Buna göre, mart - Haziran 1941 devresinde 2 milyon ton gemi batmıştır ki ayda ortalama yarım milyon ton eder. Temmuz - birinciteşrin 1941 devresinde 750 bin ton gemi batmıştır. Bu da ayda ortalama 180.000 ton tutar. Demek ki Atlantik meydan muharebesi, şimdilik İngilizler lehine dönmüştür.

Biraz tarih

Başı 11 inci sayfada

rekse dimağan temiz bir insan olmalıdır. Hasta bakıcı ilaçların terkiibini, yemek pişirmek, hastaya temizlemek ve yatağını tanzim hususunda maharet sahibi olmalı, hastayı kaldırmak usulünü, masaj yapmasını bilmeli, verilen emirleri icraya daima hazır, sabırlı, maharetli ve istekli olmalıdır..

Bu tenbihattan anlaşılacağı veçhile hastalara bakanlar her halde hususî bir terbiye gören kimselerdir, ve aynı zamanda bu kadar yüksek bir bakım standardına ulaşabilmek için ortadan yukarı bir derecede zekâ seviyesine malik bulunmaları icap etmektedir. Gene Hint medeniyetinde Milâttan 1500 yıl önce yazılan ve mukaddes bir kitap olan Veda'da ise birçok dahilli, harici hastalıklar, ilaçlar, zehirlenmeler ve bunlara karşı verilen antidotlar (panzehirler) hakkında izahat mevcuttur. Gene bu meyanda hastaya bakarken icap eden temizlik tafsilâtıyla izah olunmuş ve bu inceleme bilhassa doğum vakalarında büyük bir ehemiyet almıştır. Budhizm mezhebi yalnız insanların birbirlerine karşı iyi ve temiz hisler beslemesini telkin etmekle kalmayıp aynı zamanda temizliği ve şahsî hıfzıssıhhayı da ön safta tutmuştur.

Görüldüğü ki ötedenberi sıhatte olmak için beserin aradığı çareler bugün şahsımı-zı ve komşumuzun sağlığını korumak hususunda aldığımız tedbirlerin bir hikâyesidir. İptidal cemiyetlerde çok kere bütal itikatlar ve insiyaki tesebbüleriyle bakılan hastalar ilk medeniyetlerde daha ziyade aklı selim ve tecrübe sayesinde tedavi edilmişlerdir. Meselâ bazı cerrahi ameliyeler ihtiyaç yüzünden tekâmül etmiştir; ap-selerin açılması ve akıtılması, kırık kemiklerin tesbiti, ezik bir uzvun bûsbütün çıkarılması mantık dahiline giren tedbirlerdendir. Tıp ile hasta bakımı meslekleri arasındaki münasebet ise şu suretle hülâsa edilebilir: Başlangıçta hastalar tek bir şahsın ve kuvvetli bir ihtimal ile kabile reislerinin, papazların delâletleriyle iyi edili-rken zamanla bu tatbikat şeklini değiştirmiş ve günün birinde, tedaviyi tanzim ey-liyen adam daha ziyade nazarıyatla meşgul olarak pratik işleri yardımcısına bırakmıştır. Bilâhare, hasta bakıcı adı verilen bu yardımcıları Hintlilerde erkek bakıcılar ve Aesculapion'larda Sepet Taşıyan Kadınlar'ı meydana getirmiştir. Bunun haricinde kadınlar ebellik sanatında ilerlemişler ve güç vakalar müstesna olmak üzere bütün do-ğumları idare etmişlerdir.

V A Z İ F E

(Başı 4. üncü sayfada)

nı kazanmak için ümitsiz bir halde, on parasız so-kağa atılan ve çok kere emekleri acı mağlûbiyet-lerle kefenlenen o adamlara bakıp yaşamak cesaretinin ne olduğunu öğreniniz. Yiyecek ekmekle-ri olmayan o adamların çocuk yetiştirmekteki cesaretlerine bakıp da vatana karşı vazife cesareti-

nin ne olduğunu öğreniniz.

Eskiler Allâh korkusu, hikmetin başıdır, der-lerdi. Demek ki kalbe gelen korku vazifeyi öğre-ten bir işarettir. Bir yolun çatallaştığı yerde han-gisine sapacağınızı şaşırırsınız hiç tereddüt et-medem en tehlikelisine sapınız.

Vasfi Raşit SEVİG

Meno'nun kırk atı

Yazan : Ş. TAYLAN

Uzun müddettir sırt üstü yatmış gökte yıldızların oynamasını seyrediyorduk. Şimal adamları işte şu külmeye "Meno'nun kırk atının ruhu" ismini vermişler. Kahraman Meno kırk atı çatlatarak ulaşabildiği sevgilisinin yanı başında Kumandan Yuma tarafından öldürüldüğü gün bu yıldızlara bu adı takmışlar.

Bu kırk atın efsanesi çok hoşuma gitmişti. Bitmez tükenmez gibi görünen, göz alabildiğine çorak bir çöl gibi uzanıp giden bu yaylalarda tozu dumarı katarak koşan hayvanlar gözümde canlanıyor. Nihayet onların yorgunluktan soluduklarını, sendelediklerini ve düşerek can verdiklerini görür gibi oluyorum. Ruhları yükseliyor, yükseliyor, gök yüzüne kadar vararak yıldız şeklinde mihlanıp kalıyor, onları ebedileştiriyor. Ne güzel bir efsane değil mi?

Kılavuzuma seslenerek:

— Uyudunuz mu? diye soruyorum. Şu Meno'nun kırk atı efsanesi sizin yurdunuzda doğmuştur değil mi?

— Evet.

— Bu efsane sizin de hoşunuza gider mi?..

Ahenksiz bir sesle:

— Evet, diyor. Onu herkesten çok ben severim. Çünkü onun doğmasına ben sebep oldum.. Şu yıldızlar oraya benim yüzümden çıktılar.

— Sizin yüzünüzden mi? Ne demek istiyorsunuz?..

— Kahraman Meno'yu öldüren Yuma benim.

İsmânin Yuma olmasına rağmen, hatâ belki de aynı ismi taşıdığı için, bize yol gösteren kılavuzla, meşhur kumandan Yuma arasında bir münasebet bulunduğunu hiç aklıma gelmemişti. Bunların aynı adam olmasına imkân var mı idi?. İyice düşündükten sonra "niçin imkân olmasın?" dedim.

Hizmetimizle bulunan ihtiyar Yumanın şimalden geldiğini hepimiz bilirdik. Yalnızlıktan hoşlanır, hiç laf etmez, durmadan homurdanırdı.. Fakat nendense bu akşam konuşmaya pek teşne görünüyordu. Kimbilir belki de bu yaz gecesinin, açık havada kurduğumuz çadırların, yahut da şimal yaylalarını çok andıran bu yerlerin, bize yaklaşmış gibi görünen yıldızların tesiriyle içini dökmek ihtiyacını hissetmişti.. O uzak hatırayı ısrar etmeme meydan vermeden kendiliğinden anlatmaya başladı:

— Başbuğumuza, efendime bir zevce aramak üzere yola çıkmıştım.. Onu ben büyütmiştim. Kardeşimin çocuğu idi, fakat onu öyle benimsemiştim ki.. kimsesiz kaldığı zaman onu yanıma almış bütün muhabbetimi ona vermiştim. Ona,

kendisine ve kabilesine lâyık bir zevce intihabı bana düşüyordu. Ona lâyık birisini de gözümde kestirmiştim. Komşu kabyle reisinin bir kızı vardı ki güzel - lüğünün senası ülkeleri aşmış her tarafa nam salmıştı. İşte aynı zamanda kıymetli bir dostum olan bu reisten başbuğumuz için kızını istemiye gidiyordum. Yanıma birkaç bahadır ve sayısız hediye alarak yola çıktım.. At üzerinde on gün yol aldıktan sonra bu diyarın en zengin en itibarlı adamı olan reisin yurduna vardık. Onunla yirmi seneye yakın bir zamandanberi görüşmemiştik. Beni görünce çok sevindi. Birlikte eski zamanları andık. Bir zamanlar ben her yaz bu-

raya gelirdim. O vakit burada canım - dan fazla sevdiğim bir kadın vardı. O şimdi ne olmuştu; dostum ondan hiç bahsetmedi. Ben de sormak cesaretini gösteremedim. Geçmişin acısını içimde tazelemek istemiyordum. Başbuğumuza bir zevce seçerken aklıma gelen ilk kızın Suna olmasında bu geçmişin büyük bir dahil olduğunu kendi kendime bile itiraftan çekiniyordum.

Elçiliğim muvaffakiyetle neticelendi. Genç kız hakikaten methe lâyık bir güzellikte idi. Başbuğumun izdivaç teklifi de babasının gururunu okşamıştı. Fakat bu teklifi kabul etmezden evvel: "bir kere de kendisine dâşalım," dediler.

Yaşı yirmi üçe vardığı halde birçok asil delikanlının teklifini reddetti. Evlenmek istemiyor. Bakalım buna ne diyecek?"

Fakat Suna efendimle evlenmeye razı oldu. Teklifi belki fazla tehalükle kabul etmedi ama tereddüt de etmedi. Gökteki ay inceliyor kaybolduğu zaman düğünü yapacaktık.

Artık benim sevincime hudut yoktu. Onlar hazırlıklarla meşgul olurken ben de yaylalarda, derenin kenarında dolaşıyor, kendi kendime eski günleri anıyordum. Bazan beni hâlâ hatırlayanlara rastlıyordum, onlarla konuşuyordum. Fakat kimse benim sevgilimden bahsetmedi. Onu bana vermek istememişlerdi. Her sene gelerek teklifimi ısrarla tekrarlama rağmen annesi ile babası onu evlendirerek uzaklara göndermeye bir türlü razı olmamışlardı. Bütün bunlar çok eski bir mazide aitti. Fakat hâlâ eski halini muhafaza eden bu yerlerde bu hatıraların hücumundan kendimi koruyamıyordum. Suna'nın ince beline, uçuk benzine, tellerine sedefler takılarak süslenmiş uzun saçlarına dalyor, onun sesini dinlerken kendimi eski senelere dönmüş sanıyordum. Sevgilimin ne olduğunu bilmiyordum ama onun Suna'nın şahsiyetinde eridiğini, onunla birleştiğini sanıyordum. Bana kızını vermiyen bu memleketten, bir kızı alarak efendime götürmekle, talihten biraz da intikam almış olacaktım. İçimden üzülmeyle beraber, hislerimi büyük bir zaferin gururu kaplıyordu.

Nihayet ay incelmiş ve kayboldu. Biz de evlenme mukavelesini yaptık. O gün büyük şenlikler yapıldı. Sokaklarda yiyecek içecek dağıtıldı. Geline her taraftan hediyeler geldi. Ertesi gün kızı alarak yola çıktım.

★ ★ ★

Çok ağır yol alıyorduk. Suna hep yorgunluktan şikâyet ediyor, ata bineli henüz bir iki saati geçmeden dinlenmek ihtiyacından bahsediyor, hemen oracıya çadırları kurdurarak mola verdiriyordu. Çok az konuşuyordu. Acaba hakikaten yoruluyor muydu yoksa yurdundan mümkün olduğu kadar geç uzaklaşmak istiyordu da onun için mi bu yeknasak yolculuğu uzattıkça uzatıyordu?..

Böyle olmakla beraber epeyce yol almış, artık yaylalara dalmıştık. Göz alabileceğine gümüşü bir renge bürünmüş gündüzleri kızgın bir güneşle kavrulan, keskin bir rüzgârla kamçılanan, geceleri de dondurucu bir soğuğun hüküm sürdüğü yaylalar...

Küçük kervanımız hakikaten ağır yol alıyordu. Bu gidişle zahiremiz yarı yolda bitecekti. Yavaş yavaş yiyeceğimizi kesmiye ve çay ekmekle ıktifa etmiye başlamıştık. Suna bir türlü acele etmek istemiyordu.

Bir sabah, reisin yurdundan ayrılalı yirmi gün olmuştu. Çadırları kaldırıncaya uzakta, gittikçe bize yaklaşan bir toz bulutu gördük.

— İşte yabancı bir yolcu dedim. Çok acele işi var galiba.. Adeta uçarak ilerliyor.

Öğleye doğru atlı bize yetişti. Giyinişinden reisin yurttaşları olduğu anlaşılıyordu. Suna onu bize tanıttı:

— Annemin kardeşinin oğlu.. Evliliğin bana uğur getirmesini söylemek için gelmiş..

Delikanlıyı şimdiye kadar hiç görmemişim. Uzaklardan gelmiş, Suna'nın evlenerek yola çıktığını duyar duymaz derhal yola çıkmış ve işte bize ulaşmıştı.

O da kervanımıza katıldı. Suna birdenbire neşelenivermişti. Ona refakat etmesi için ailesinden birini davet etmeyi hatırlamadığım için kendi kendime kızmıyordum. Kızcağz bütün bu yabancılar arasında kendisini kimbilir ne kadar yalnız hissediyordu. Bereket ki annesinin kardeşinin oğlu gelmişti de bu yalnızlıktan kurtulmuştu. Buna cidden sevinmişim.

Daha seyrek mola vermiye başladık. Suna artık yorgunluktan şikâyet etmiyordu. Artık on gün sonra yurdumuza varacaktık.

Suna ile Meno atlarını yan yana sürüyorlar.. Şakalaşarak, gülmüşerek konuşuyorlardı. Geceleri Meno bize hayatını anlatıyordu. Yirmi yaşında yurdundan ayrılmış bütün Mogolistan'ı aşmış, Çin'e varmış.. Birçok kahramanlıklar yaratmış, ün salmış.. Ve böylece de farkına varmadan aradan yedi sene geçmişti. Yedi sene süren bu mücadele hayatından Meno olgun, tam bir erkek olarak çıkmıştı. O anlatırken, Suna gözlerini ayırmadan dinliyor; bütün adamlarımız da onu bir kahraman sayıyorlardı. Bana gelince, ben de onun refakatinden hoşlanıyordum.

Yolda, bazan Suna'nın yanından ayrılıyor, benim yanıma geliyor, havadan sudan gevezelik ediyorduk, bu suretle de yol gözümüze kısa görünüyordu. Bir gün lâf arasında:

— Sınırdan hareketimden on gün sonra size yetişebilirdim, dedi.

Buna adam akıllı şaşmıştım. "Mümkün değil!" dedim.

— Hiç attan inmedim, dedi. Kırk hayvan çatlattım..

— O kadar uzaktan, o hızla sadece Suna'ya güle güle demek için mi geldin? diye sordum.

— Hayır, güle güle demek için değil.

— Yani ona refakat etmek için mi demek istemiştin..

— Evet onunla beraber gitmek için.

★ ★ ★

Nihayet bizim sınırlara vardık. Adamlarımdan birini, geldiğimizi müj-

delemesi için önden koşturdum. Artık üç gün sonra sarayda olacaktık. Orada yeni sultanı karşılamak için kimbilir ne hazırlıklar yapmışlardı.. "Gidip Suna'ya artık geldiğimizi bildireyim dedim. Her halde henüz uyumamıştır." Ve bu niyetle çadırına girdim. Onları, Suna ile Meno'yu birbirlerine sarılmış olarak buldum. O kadar şaşırılmışım ki birden vaziyeti kavriyamadım. İnsiyaki bir hareketle geri çekildim. Şu sevmiye başladığım kahraman, mert delikanlıdan bu beklenir mi idi? Ben şimdi başbuğuma ne cevap verecektim? Meğer ben bilmiyerek âdeta onları teşvik eder gibi davranmış, yanlarından ayrılmış, onları baş başa bırakmış, serbest serbest konuşmalarını kolaylaştırmıştım.

Az sonra Meno yanıma geldi, sükunetle:

— İşte böyle! dedi.

Onu karşımda görünce ne kadar yakışıklı ne kadar mert olduğunu bir kere daha anladım. Fakat o başbuğumuza ihanet etmişti, benim emniyetimi sulistimal etmişti.. Ve her şeyin fevkinde olarak Suna'yı elimden almış, zaferimi, intikamımı altüst etmişti. Bütün bunlara rağmen ondan nefret edemiyordum sadece kendi kendime acıyordum. Ona:

— Şimdi ne yapmak fikrindedin? diye sordum.

— Niyetim geri dönmektir.. Suna'yı da alarak geri dönmek.

Bunu işitir işitmez sıçradım.. Ne?.. Yine mi kızlarımı elimden alacaklardı?..

— Dünyada buna müsaade edemem, dedim.

— Öyle ise sizinle beraber, Suna ile beraber gideceğim.

— Buna da müsaade edemem.

— Öyle ise, ben size ne yapmak fikrinde olduğunuzu sorayım..

Ne mi yapmak fikrinde idim? İşte ben de ne yapacağımı düşünüyordum ya.. Ne yapmam lâzımdı?.. Bütün sükunetimi toplayarak Meno'ya yalnız olarak geri dönmesini söyledim. Böyle yapacak olursa ben de bu hâdisse hakkında ağzımı açmayacaktım. Delikanlı çok inatçı idi. Suna'dan ayrılmamakta ısrar ediyordu. Ama ben onu, efendimin yanına götürülebilir mi idim? Onu tevkif ettirerek geri göndersem.. Bu da büyük bir iskandal olurdu.

— Bu yaptığın şey çok fena.. dedim.

Sanki benden nasihat istemiye gelmiş gibi ona böyle dedim. Ümitsizliğe düşmüştüm fakat içimden ona hırslanmak gelmiyordu. Karşımda benden bir karar bekliyen bu genci hâlâ takdir etmekte hattâ saymakta berdevamdim. Peki ama neye karar verecektim?..

— Sizin yaptığınız şey de fena.. diye cevap verdi. Suna'yı yedi senedenberi se-

viyordum. Onu elimden aldınız. Bunun için size sitem etmiyorum. Sadece onu tekrar bana iade etmenizi istiyorum.

Bu cürete nasıl olup da kızmadığı - ma hâlâ şaşarım. Belki de elimden alı - narak bir başkasıyla evlendirilen eski sevgilimin hatırası, seven ve sevgilisini isteyen bu gence kin beslememe mani oluyordu. Eskiden sevgilimden ayrıldı - ğım yetmiyor gibi, şimdi de Suna'yı mı bırakacaktım? Hayır, buna imkân yoktu.

İkimiz ne yapacağımızı bilmez bir vaziyette, orada, karşı karşıya birbirimize bakıyor ve öylece duruyorduk. İlk önce Meno konuştu:

— Eğer muhakkak Suna'yı almak istiyorsanız, onu benden ayırmanın bir tek çaresi var.. Beni öldürünüz.

Bu teklife fazla hayret etmedim. Zaten bu çıkmazdan kurtulmanın yegâne çaresi de buydu..

Süratle düşünmek. Süratle karar vermek.. Ve süratle işi neticelendirmek lâzımdı.

— Hakkın var. Dedim. Fakat böyle bir şey yapmak çok gücüme gidecek. Sen asıl bir gençsin. Sonra, acaba üze - rinde silâh namına bir şey var mı?

Cevap olarak:

— Sizi bekliyorum! dedi.

Karanlığa daldık. Gök siyah bir ka - dife gibi yumuşak dümdüz olduğu hissi - ni veriyordu. Yalnız şurada burada, tek tük yıldızlar titreyordu.. Cadırlardan biraz uzaklaştık. Meno silâhını çekti.. Bu silâh cılız bir bıçaktan ibaretti.. Bununla kendisini müdafaa edebilmesi imkânsız - dı.. Hem zaten kendisini müdafaa etmek niyetinde de değildi. Bunu biliyordum. Adet yerini bulsun diye bıçağını çek - mişti.. Hattâ belki de benim işimi kolay - laştırmak istediği için müdafaaya geçer gibi görünmüştü. Hâlâ tereddüt ediyordum.

— Sizi bekliyorum!

— Yavrum Meno.. dinle beni.. sen genç bir adamsın.. ben ihtiyarım.. benim ortadan çekilmem lâzım.. fakat bunu kendim için yapmıyorum.. senin gibi genç bir delikanlı olan başbuğum namı - na, memleketimin namusu, haysiyeti na - mına yapıyorum. Mademki sen lâf an - lak istemiyor, muhakeme etmek istemiyorsun.. Bunu yapmak benim vazifem - dir. Fakat şunu da bilmeni isterim ki bundan böyle elime herhangi bir silâhı almayacağım ve başbuğumun da hizmetinden çekileceğim. Suna'yı bir daha hiç görmeyeceğim.. ben de senin gibi on - dan çok uzaklara gideceğim...

Meno kısık bir sesle:

— Pekâlâ.. dedi!

— Allahasımarladık Meno..

— Allahasımarladık Yuma..

Zavallı çocuk hiç bir hareket yapma - dı. Yalnız insiyaki bir hareketle kolunu başı hizasına kadar kaldırdı? sonra hiç ses çıkarmadan yere yıkıldı.

Derhal o gece cadırları ikaldırtım. Işıkları söndürttüm.. biraz daha fazla ışık verdiklerini sandığım yıldızların ay - dınlığında yola dizildik..

Kervanımızdaki adamlar o gece "Me - no'nun kırk atı.." şarkısını bestelediler.. onun bize yetişmek için kırk hayvan çat - lattığını biliyorlardı. Suna'ya gelince, o, kısık ve vakur bir sesle sadece şunları mırıldandı:

— Ne yaptınız kumandan Yuma?.. Kendi öz oğlunuzu öldürdünüz!..

Gönüllü Hemşireyiz...

Gönüllü hemşireyiz hep bizler cephelerde,
Başımızda Kızılay gözlerimiz ilerde...

Yaralanan erlere içten siperiz bütün,
Kızılay arkamızda çelik, demir bir sütun...

Kızılay'ın varlığı kalbimizde kökleşti...
Kızıl rengiyle hep al kanımız birleşti...

Ağlıyanı güldürür, hastaya deva verir,
Acılar, ıstıraplar bizi görünce erir...

İçlerimizde yanar Kızılay'ın alevi,
Sönmeden, tükenmeden görür çöken her evi.

"Gönüllü hemşire,, vatan içinde adımız,
Kızıl rengiyle yanar başımızda tacımız.

İcap eden yerlerde bizler dahi ölürüz.
Kızılay tarihine hepimiz gömülürüz.

Bu rengi pak tutmaya and içmiş hemşireyiz,
Sulhte hemşire, harpte silâhlı birer eriz.

Temiz rengimiz aık, ay'ımız durdukça kızıl,
Gönüllü bir hemşire ol, Kızılay'a yazıl.

A. Y.

Her derdin devası var

Midenizden rahatsız mısınız ?

Bağırsaklarınızda tembellik var mıdır ?

Karaciğerinizde bozukluk görüyor musunuz ?

Yemeklerden sonra hazım güç oluyor mu ?

Bu dertlerden birine veya birkaçına bir arada tutulduysanız, yapacağınız şey gayet basittir: Yemekler esnasında sofranızda bir şişe Afyonkarahisar maden suyu bulundurmak...

Afyonkarahisar maden suyu, ter kibindeki maddeler bakımından olduğu kadar, menbada müşteriye sofrasına kadar temiz bir halde ve hassalarını kaybetmeden gelmek üzere gördüğü itinaya bakımından da, yalnız Türkiye'deki değil, Avrupa'daki benzerlerine de üstün, şifalı bir maden suyudur.

Onun için, boyuna dertlerinizden şikâyet edecek yerde, bakkalınızdan veya eczanenizden hemen Afyonkarahisar Maden Suyu tedarik edip kullanmaya bakınız.

TÜRKİYE ŞİŞE ve CAM FABRİKALARI

Anonim Sosyetesı

Sermayesi : 1.000.000 T. L.

Bilûmum Şişe ve Züccaciye çeşitleri üzerinden
toptan sipariş almaktadır.

Fabrika : *İstanbul, Paşabahçe*

Mektup adresi : | Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A. Ş. Paşabahçe
Sahip Molla Caddesi No. 60

Telgraf adresi : | Camiş — İstanbul

Telefon : | Fabrika : 36 - 69 ve 30 - 79
Umum Müdürlük ve Ticaret Md. 40513
Mübayaat : 40686

İşte bütün

ŞAADET KAPILARINI

açan anahtar:

MİLLİ

Sekizinci tertip
Üçüncü çekiliş
15sonkânun 1942

İkramiye Adedi	İkramiye Miktarı Lira	İkramiye Tutarı Lira
1	30.000	30.000
4	10.000	40.000
6	5.000	30.000
40	2.000	80.000
120	1.000	120.000
160	500	80.000
1.200	100	120.000
1.200	50	60.000
8.000	10	80.000
160.000	2	320.000
170.731	Yekûn	960.000

YÜZ BİLETTE 42.68 BİLET

KAZANACAK

Tam bilet 4, yarım bilet 2 L.

İYANGO